

melynek feladata a kiseddóvás életbeléptetését az egész országban, falun és városon egyaránt, terjesztetni s kiseddóvó intézetek létrejöttét előmozdítani; a nevelési és statisztikai osztály, mely a központi óvóképző intézet felügyeletével s egyszerűsmind a kiseddóvásra vonatkozó statisztikai adatok gyűjtésével bízott meg, s végre az egyesület vagyonát kezelő osztály.

Az egyesület élén, az ország nagy nevű hölgyei állottak. Gróf Batthyány Lajos és b. Eötvös József özvegyeik, mint tiszteletbeli elnökök, b. Sennyey Pálné, mint elnök, Tisza Kálmánné, mint másod-elnök, Kralovics Istvánné és Gyömrői Vilmosné, mint alelnökök. Férfiak közül elnökül Várady Gábor, titkárul P. Szathmáry Károly, jegyzőkül többen választottak. A következő évből a régi, „kiseddóvókat terjesztő egyesület” is bele olvadt az új egyesületbe, mely ettől kezdve „Országos kiseddóvó egyesület” nevet visel.

B. Sennyey Pálné ugyanakkor leköszönvén az elnökségről, helyére egyhangulag Tisza Kálmánné választották, ki azóta folyvást az egyesület élén áll, s kinek — tevékenységének, fáradhatatlan buzgalmanak és megnyerő modorának tulajdonítható az oroszlanrész a kivívott eredményekből.

Tisza Kálmánné, gr. Degenfeld Ilona, gr. D. Imrének, a bazafias és magas nyelviségű főúrnak s a ritka szívósággal és emelkedett nemes lelkületéért köztiszteletben állott néhai Beck Paulina grófnak második leánya, 1860-ban ment nőül Tisza Kálmánhoz, ki a protestánsügyi szeptemberi pátnes ellenében épen akkor diadalmasan kiküldött harczban való részvételért, sőt fiatalága daczára csaknem vezérőrszerepért, a közügyelem és tisztelet tárgya lón. A magas szellemű hölgy egészen méltó volt, szívben, elmében, kedélyben, azon férfihoz, ki egy év múlva már egyik parlamenti párt élére lép, a gróf Teleki László által üresen hagyott vezéri helyre, ki éveken át a magyar országgyűlési ellenzék vezére, s ma Magyarországnak kormányelnöke. Küzdelmeit, gondjait fiatal, kedves neje enyhítette mindig, ki a női és anyai hivatás teljesítésében ismerte föl életé legfőbb célját, s a családiaságban az igazi amuletet, melylyel minden jók szívét, tiszteletét meg lehet nemesak nyerni, hanem tartani is örökre. Bár a magyar nők jótékonsági mozgalmában folyvást részt vett, nem hasonlított soha Boz-Dickens Mrs. Jellyby-jéhez, a ki az afrikai szerezcsen gyermekek jobblétén aggódva, saját házáts s gyermekeit szélnek eresztette. Saját gyermekef gondos és szerető anyja, még a jótékonság terén is azt a tevékenységi kört választotta, mely a kiseddóvát óvja az elárulástól, elhanyagolástól, testi és szellemi veszedelemtől: a kiseddóvást. A társadalmi téren, a főrangú hölgyek férfias kedvteléseiben alig vesz részt, ellenben az irodalmi s művészeti mozgalmak iránti érdeklődés által tűnik ki. Csak közelebről is, mint az írói és művészi bál lady patronesse-e, megnyerő bájjal teljesítette tiszteletét. Átalában, megnyerő, természetes, nemes modora sokat tesz arra, hogy a társadalmi téren sikert nyerjen az oly kezdeménynek, melyhez nevét kötötte. S valóban az új egyesület nem nyerhetett volna alkalmasabb és sikeresebb vezérletet, mint Tisza Kálmánné kezében.

Már az első évben nagy tevékenységgel kezdette meg működését az új egyesület. Központi képezdét (a király-utczában), Komáromy Alajosné vezetése alatt megnyitotta 16 növendékkel, cholera-árvaházat nyitott 60 árvával, a Száz-ház nevű külvárosban megszűnt óvoda ügyét fölkarolta, s azt új virágzásra emelte, a főváros közelében az újpesti, óbudai és promontori óvodákat segítette, a távolabbi vidéken több óvoda felállítását közvetítette és támogatta. Gondot fordított a kiseddóvára ügy statisztikájára is, mely szerint már ekkor az óvodák száma hazánkban megközelíté a 150-et.

Az egyesület azonban egy pillanatra sem tévesztette szemét elől főcélját, benlakással és mintaóvodával összekötendő óvó-képző intézet létrehozását. Ennek saját helyiséggel s alkalmas épülettel kell bírnia; arra kelle tehát mindenekelőtt minden erőt fordítani, hogy ez megsejtesse. Már 1874-ben sikerült a főváros hatóságától három, egymás melletti, kis telket nyerni meg. Az építés azonban pénz nélkül nem volt megkezdhető. Kölcsön eszközöltetett, az „első magyar ált. biztosító társaságnál” 25,000 forint erejéig, Tisza Kálmánné közbenjárásának pedig sikerült kieszközölni a jó ügyet előmozdítani kész közoktatási miniszternél, hogy nemesak a kölcsön részletes törlesztését elvállalja, hanem azonfelül 5000 forint államsegélyül adjon fel az építésre. Az egyesület választmányi tagjai, az elnök grófnővel élőkön, adományok gyűjtésében is nagy tevékenységet fejtettek ki, s ime az eredmény: a mintegy 68,000 forintba került épület készen áll, ép oly díszes mint ezélszerű; s a mult hó 21-kén, királyunk és királynőnk jelenlétében ünnepélyesen meg is nyitattott.

Lépcsőházában gr. Brunszvik Teréznek Aradi Zsigmond által készített szobra emlékeztet a fenkölt szellemű s nemes szívű hölgyre, ki hazánkban a kiseddóvás szent ügyének első megrendítője vala. Maga az egész díszes épület pedig állandó emléke lesz fővárosunkban nyelvt és jótékony hölgyeink tevékenységének, kitartó és sikeres buzgalmanak, s közöttök első sorban annak a nemes keblű hölgynek, ki ez ügyben a vezérletet vitte, Tisza Kálmánnénak!

— á — r —

Bucsu.

(Pécs, 1876. augusztus.)

Kitől? mitől? van itt, ki engem Szeret? van, a mi visszahív?
Bucsum dalát hiába zengem,
Nem dobog érem vágya szív...
De mégis... mintha visszazállna
Az, a mit lelkem nem feled —
Az ifjúságunk első álma...
Eltűnt varázs, — isten veled!

Kedves vidék te! mint a felhő
A hajnal első bitorát
Besziva messzezáll, — meg eljő,
Ha keblét villám járta át,
Hogy könyjét öntse a vidékre,
Hol rózsafényben született:
Ugy száll tehozzád vágyva, égve
Lelkemből az emlékezt.

A hűvös csermely tiszta cseppje
Gyakorta fel, magasba vágy.
Felszáll, kődök szárnyára kelve,
— Oly messze a szerény kis ágy, —

Bár csillagok szomszédja ottfenn
S szivárvány koszorúzza meg —
Levonzza vágya véghetetlen,
S mint hulló köny — aláperg.

Hogy könyvem is folyt e vidéken,
S sok bánat és baj ért — igaz;
De török eltoppulva régen,
S emlékezésük is vigasz.
A napsugár ha messze röppen,
Heve elvész, csak fénye van;
A rideg szirt a messze ködben
Oly hívón int, oly nyájasan!

Sok bú- s örömmel elszállt évet
E tájon vándoroltam át,
S bár léptem sokszor rögre tévedt:
Szívemből zengem e danát:
Mert minden fájó tévedésem
Csak egy jobb út felé vezet, —
A céltől el tén még se késem,
S megálmod a süjtő kezet!

S hogy e percz bús ormaig ér föl
Lelkem, — a multa visszánéz,
Melyet jó s rossz napok színeiből
Festett a sors, ez égi kéz.
Most érzem, hogy a bánat árnya
Miért szükséges voltakép?
Ez rajt az árnyalás homálya,
S nem teljes e nélkül a kép.

Az ifjúság örök virágtó,
Mely egyre nyitja bimbait
Mind annak, a ki bokraig jó
S éldele illatát, szakit.
Ha elhagyók — szellő se lebbent
Utánunk egy kis levelet!...
S én érzem, hogy e szép kor elment...
Virágillat! Isten veled!

Isten veled hát, boldog álom,
Kedves táj enyhe ég alatt!
Mit nálad hagytam, nem találok
Föl többé — ifjúságomat.
Mint ifjú hagylak el — ti bérezi
Virágok, szirtek agg mohá,
De hajh, hozzátok visszatérni
Mint ifjú — nem fogok soha!

Váradi Antal.

Hatem bey paripája.

Történeti beszély.

P. Szathmáry Károlytól

(Vége.)

Hatem visszatért a királyi trónterem romjai közé, hol az összeomlott trón felett villogott fényes szabályja s leaszta azt, egy fohászszal szorítá még egyszer kebléhez, aztán markolatát földhöz szegezve, pillanatig gondolkodva állott meg, mielőtt annak hegyét nemes szívének irányozná.

— Csak egy az Isten s Mohammed az ő prófétája! — kiáltott fel — Allah nagy, Allah hatalmas; de kegyelmes arczát elfordítá tőlem hű fiától, kit annyi dicsőséges csatán veszítettett volna el, most pedig ily diestelenül, ily nyomorultan hagy elvesznem!

E pillanatban távoli kúrhangok rázták föl a kihalt vidék tikkadt levegőjét, s zűdtek a magát halálra szánt Hatem füleihez. A következő pillanatban lélekszakadva rohant be az egyik ör, jelentvén, hogy a Tigris partján fényes csapat tünt fel, mely egyenesen az ő táboruk felé tart.

— Bizonyosan Moaviah küldöttei, kit Allah győzelemre segített, vagy pedig embereink, kik tőle lelmi segélyt hoznak — kiált fel élénken Hatem s kardját hüvelyébe visszarejtve, derekára övezte azt.

— Nem uram — felel fejrázva az ör — az én szemeim nem csalnak, azok nem

tartoznak az arabok egyik törzséhez sem: tarajos arany sisakjaik s ragyogó fényű öltözetük görögökre mutatnak.

— Megfoghatatlan! kiált fel Hatem, miközben már a szabadba ért és saját szemével győződött meg az állítás valóságáról. Mit kereshet ily fényes görög küldöttség nálam? Talán Ali ellen akar hadat indítani Moaviah érdekében? Ez nem lehetlen, csak lovat, élelmet adjanak s még ma újra kezdjük. Eredj — folytatja élénken az öröz — verd fel az egész tábor; illő, hogy ily fényes követtséget kellő tisztelettel fogadjunk.

Pár percz múlva elővánszorogtak Hatem harczosi tisztelgő rendet képezve, kíváncsian tekintettek alá a közeledő küldöttség, melynek élén két ősz bizancci senator s ezek nyomában mintegy 30 fényes öltönyű lovag léptetett, utánok hosszu sora a társzekereknek s tolmácsul és kíséretül szegődött araboknak.

Hatem tiszteletteljesen hajolt meg a közeledők előtt, s az előre sietett tolmács által kérdezett: miben lehetne szolgálatukra?

Erre az egyik senator hosszu beszédhez fogott, melyet az arab tolmács rövid talomban így adott elő:

„Mi egyenesen Bizanczból jövünk, mint a nagy Heraklim császár küldöttei, s eszpán tégedet keresünk, páratlan hőse keletnek, kinek hire ugys mint hősnak, ugys mint fölülmulhatlan lovagnak hazánkig elhatolt, — hogy császárukn kegyét és barátságát hozzuk meg neked, s néhány órai vendégszeretetet kérjük ki.”

És mintegy nyomtatékaul beszédöknek — azalatt míg e tolmács beszélt, többen a leugrott lovagok közül a társzekerekhez szaladtak vissza, honnan nagyszerű arany és ezüst edényekkel tértek vissza, míg a másik senator egy ritka nagyságu gyémánttól ékesített gyűrűt nyújtott át e szavakkal:

— Fogadd el e csekélységet, mint parányi jelét hatalmas uralkodónk hajlamainak.

Hatem pedig magában azt gondolá: „bár ez edények helyett inkább azt hoztatok volna, a mit beléjük szokás tenni — enni és inni valót.” De arab komolysága és vezéri méltósága tilták tovább tudakozódni a titkolózó követtség küldetése iránt, a helyett satorszárnyait nyitá fel, hogy vendégszeretően fogadja a lováról leszállt küldöttséget, bár még maga sem tudá miként.

Vendégeit bekisérvén az egykori assyr királyok palotája romjai közé, kiknek ott a nem is képzelt évezredes régiségeken elég bámulni valójok akadt, hirtelen visszatért a szabadba s egyik bizalmas katonáját előszólítva, lassu hangon adott neki utasítást. Az ifjú arab arca elsápadt.

— Hogyan uram, — a Szellőt?

Hatem vállat vont, s inte, hogy parancsát teljesítse. Aztán az arab tolmáchoz fordult, kit jól látszott ismerni s újjáról az előbb kapott gyűrűt levonva, sebesen mondá:

— Vedd e gyűrűt, s elkérvén a követtség valamelyik gyors paripáját, siess vele a Zab folyó mellett táborozó tiszteletr méltó Abdullahhoz, beszélj el neki e ritka szerencsét, mely csekély hajlékomat érte, adasd át e gyűrűt a seyk leányának Szelimának szavaim igazolására, s kérd őket az én nevemben és az arab becsület nevé-

ben: küldjenek át valami élelmi szert, melylyel a követtséget megvendégelhessem, mert én a mai napon raktárainnak utolsó falatját fogom fölemésztenni. Ha gyorsan jársz, s ők gyorsan járnak, holnap délig újból itt lehetek: az arab nevet megmentek a gyalázattól, engem a haláltól, — mind ennek pedig te fogod venni méltó hasznát és jutalmát.

Az arab fogadta, hogy híven fog küldetésében eljárni, s Hatem nyugodtabb kebellet tért vissza vendégeihez, kiket könnyű volt elhelyezni a pompás királyi csarnokok talaján leterített szőnyegekre és díványokra.

Nemsokára az ebéd is felhordaték: egyetlen fogásból állott az, valami husféléből, mely a görög inyczeknek nem nagyon tetszett, s ezután még csak a gyönyörű esészekben felszolgált fekete kávé következett, mely mint Európában még ismeretlen szintén nehezen talált fogyasztókra.

A gazda maga egy falatot sem evett, de annál jobban biztatta vendégeit, mentegőzvé, hogy társzekeret megérkezett csak holnapra várja, s ez oka, hogy még ma vendégszeretetét fényes vendégei iránt eléggé ki nem tüntetheti.

A teljességgel nem gazdag lakoma után elvégre a küldetés okainak komoly megbeszélésére került a sor, mert Hatem igen helyesen sejté, hogy az őt dicsőítő beszéd, melyet a senator sátra előtt tartott, csak bevezetése valamely komoly szolgálat kíváncsiságának, melyet a görög császár részéről igényel. Kíváncsisággal többé nem vala vádolható, miután vendégei már több óra óta élvezték házában a vendégfogót.

Az előhívott egyik tolmács által tehát tiszteletteljes kérdést intéztetett ez iránt a senatorokhoz, s aztán elnyomhatlan tudvágygal várta a talány megfejtését.

A tolmács az egyik senator felvilágosító szavait ekként értelmezé:

„Bámulatos vitézségeden kívül, oh nagy seyk, egyszerre hatott el a császárhoz utolérhetetlen paripádnak hire is, s miután hatalmas császáruk épen hadat viendő a nyakas bolgárok ellen, e harez paripát kéri tőled, mint baráti viszonozását irántad tanusított s még tanusítandó vonzalmának.”

A szegény Hatem e szavakra elhalványult s kicsinyben mult, hogy amugyis éhségtől gyöngé lábai össze nem rogytak alatta.

Hosszas szünet állt be, míg a megtört hős végre ekként tolmácsoltathatá szavait:

— A végzet ellene szegült az arab törzsnek, s különösen az én szegény népemnek. Mezőinket mult évben harez paripák patkói tiporták össze, a föld nem nevelt semmit táplálhatunkra, s a nap az utolsó fűszálat is kiégeté mezőinken. Nyájainkat is fölkeelt emészténünk, s ha körül tekintek sátrainkban, ott éhező nőket, gyermekeket és éhhalálal küzdő harcosokat találunk... Az egyetlen élő állat, midőn megérkeztek, az én szegény Szellő paripám volt; s oh jaj nekem, ki büszkeségben szegyenelvén nyomorult helyzetünk bevallani, megvendéglestekre ezt is feláldozám; pedig csak percekkel előbb magam akartam azt a halálban megelőzni!

A görögök, a mint Hatem szavai meg lőnek magyarázva, meglepetve ugrottak fel ülhelyeikről és siettek társzekerükhöz,

hogy azokat kibontván, mind magokat, mind a szegény arabokat megvendégeljék.

A megsegényült Hatemet hiába biztatták a sorsa felett elérzékenyült görögök, őt most egy új kétség kínzta: hátha az Abdullahhoz küldött arab nemzet erejét megtagadva, megszökik a reája bízott kincsesel, és ő nem lesz képes Heraklius küldöttséinek visszaszolgáltatni a nagybecsű gyémántot?

Egész éjjel tűnődve forgolódott fekhelyén s már a kora reggel sátra előtt találta, míg kételkedő szívében lassanként megfogant azon elhatározás, hogy ha családása csakugyan bekövetkezik: a kényes arab becsületen ejtett foltot saját vérével fogja lemosni.

A pillanatok mind feszültebbek lettek, a küldetés reményében csatlakozott görög követtség már utra készült, s itt-ott elkövetkezett a percz, melyben a görög császár küldött ajándékainak visszasadását a becsület követelte.

Hatem csak azon ürügygyel tartá meg vissza vendégeit, hogy észak felől élelmi szereket vár, s várja a görög lovon kiküldött arab tolmácsot, kinek mire a nap délponton áll, vissza kell érkeznie: de a görögök már nyugtalankodtak, mert híret vették Moaviah újabb megindulásának, s féltek, hogy a hazatérési út a kitörendő háboru által el lesz vágva előlük.

Az égető nap heve daczára mindnyájan a halom ormára gyűltek, s szemeik a Tigris eredete felé voltak irányozva, honnan az arab visszatérte várták. Hatem ily kínzó perczeket nem élt át egész életében; ugys tetszett neki, mintha a fényes éggomb tetőzetét már meghaladta volna; jó kardját szorongatá azon biztos elszánással, hogy néhány percz múlva már szívébe kell azt merítenie...

Egyszerre azonban gyors lovas bukkant ki a Tigris kanyarulatából s mindnyájok ajkán egy felkiáltó sohajtás lebbent el.

A lovas a követül küldött arab volt, utána nemsokára egy egész karaván fejelett ki a völgyből, élén az ősz Abdullahval, kinek ősz szakállá messzire kiféhelett. Képzeltetni Hatem örömet, midőn az agg seyk mellett fiát, sőt leányát is megpillantá, kik mindannyian ügetve siettek a várakozók felé; míg maga Hatem most már csak gyalog lépegetett le az oromról, hogy az újon érkezöket üdvözölje.

— Nemes szived van fiam Hatem! — mondja az ősz seyk Hatemmel kezét szorítva — de rossz ember vagy és büszkeséged érthetetlen szemben ősz atyáddal, kit annyi halálra köteleztél. Hogyan, te képes lettél volna inkább éhen veszni el, hogysem baltorsodat velem tudatva, méltán várható segélyre szólíts fel? Ime, hogy többé hasonló eset elő ne fordulhasson, magam jöttem el tehozzád, s hogy adóságomnak legalább egy részét lerójam, — folytatá Szelimára tekintve — im én is hoztam neked egy rossz fejet; lásd, hogy tudsz e makacs gyermekkel elbánni!

Hatem öröme leirhatatlan volt, most már újra kedvessé vált előtte az élet, s rövid uton elbeszélé kedves paripája gyászos történetét, mire az ősz seyk lováról leszállva az ifjú arab büszkeségtől dagadó szívéhez szorítá.

— Lovad nagy kincs volt, — mondá könyös szemekkel — de életével az arab becsületet mentetted meg, majd megkísért-

ÉTTEREM AZ ORSZÁGOS KISDEDŐVŐ-EGYESÜLET ÁRVAHÁZÁBAN.

AZ ORSZÁGOS KISDEDŐVŐ-EGYESÜLET ÚJ ÉPÜLETE.

jük azt neked és a görögök császáranak kárpótolni.

Néhány percz mulva az assyr királyok palotájának romjai között határtalan öröm ütötte fel tanyáját: bőségben volt most minden, még a görög követek sem panaszkodhattak a másodnapilakomára, melynek készítését Szelima gyöngéd figyelme vezette.

Abdullah gyönyörűment ajánlott fel a görög császárnak, mely egy vérből származott a kimult Szellóvel: de az ajándékok visszaadattak az egyetlen gyűrűn kívül, melyet nagy bajjal tudtak a császár követői Szelima ujján marasztalni.

Már induló félben volt a kielégített görög követség, midőn gyors arab futárok érkeztek, meghívni a két seyket Moaviah khán táborába, hírül hozva, hogy a döllyős Ali egy rajongó arabtól meggyilkoltatott, s Moaviah az üresen maradt trónt elfoglalta.

Az est homályában örömtűzek gyultak fel Ninive romjai felett, s ezek fényénél távozott el a görög követség: de mind e fény homály volt a szerető pár szeméi fényességéhez képest, midőn annyi veszély és akadály után, elvégre egymás karjaiba omolhattak.

(Arab rege után.)

BERTHA SÁNDOR.

Bertha Sándor.

(1796—1877.)

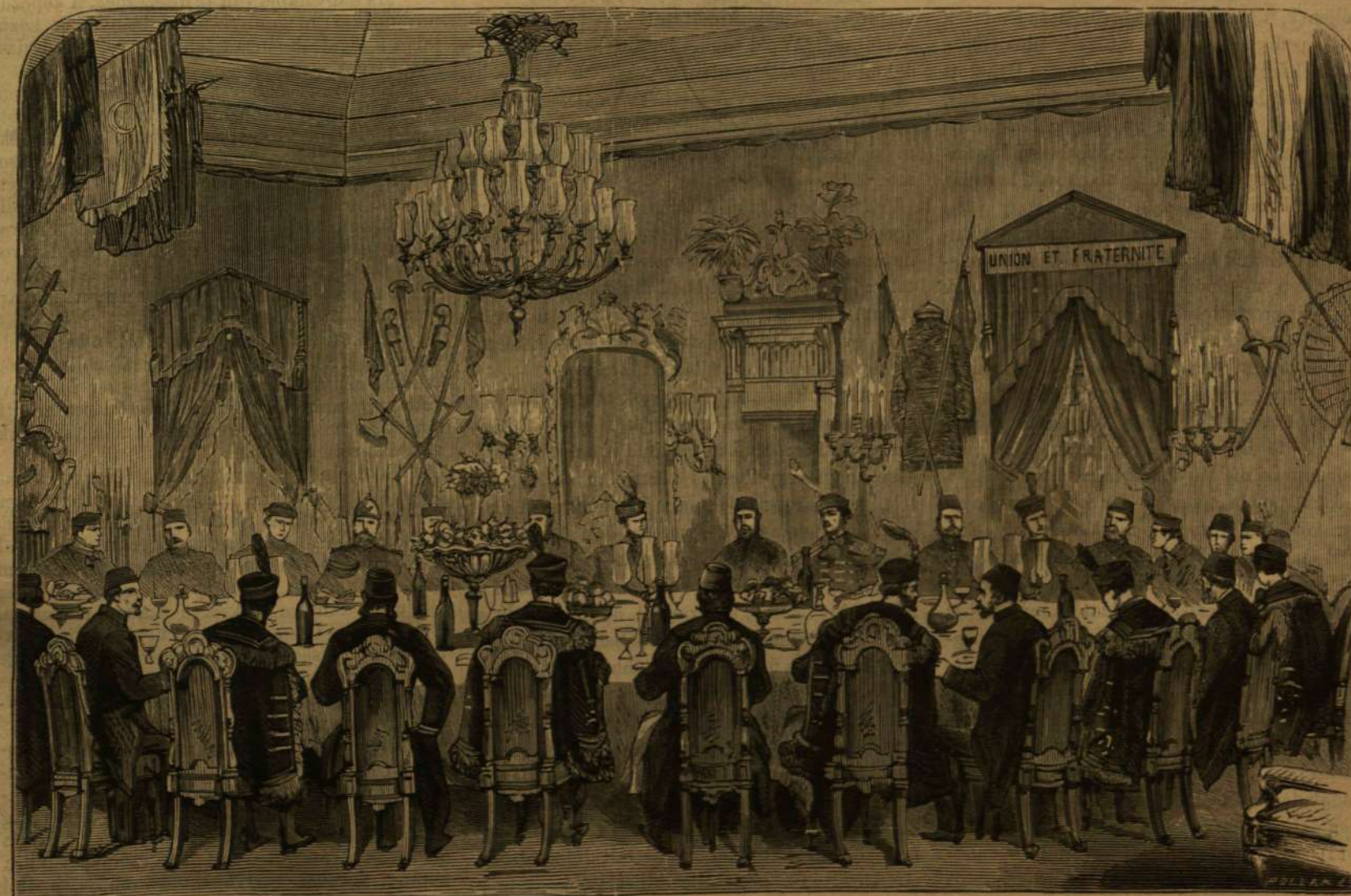
Kevesebb ismét egygyel azok száma, kik még a mult század szülöttei, a jelen század első felében tanui s munkásai valának iro-

dalmi és politikai újjászüléstünknek, s élő emlékei gyanánt jártak közöttünk egy szellemi hőskornak, mely ma holnap már a mondavilág kódéba vész el szemeink elől, mert nem marad, a ki élő bizonyosságot tenne közöttünk arról, hogy a küzdelem, melynek gyümölcseit élvezzük, nem mese csak.

Felső-eöri Bertha Sándor az, a kiről szólunk, a ki nyolczvan évre terjedt életét f. évi február hó 4-kén fejezte be, s a jók tisztelésétől és közrészvételétől kísérve megy sirjába. Ő a Vörösmarty, Bajza, Zádor társa és barátja, s Széchenyi István bizalmasa, a közélet főszereplői mellett igénytelen közharczos, de a ki mindig híven megállotta szerény örömlomát, s midőn most elköltözik, csak hazamegy, mert azok körébe siet, a kikkel együtt élt és működött, a kik előre mentek, s őt csaknem a legutolsónak hagyták magok közül. De szép és ép öregséget érve, csaknem az utolsó napig megtartva testi lelki vidámságát s eleveenségét, nem szenvedve hosszú betegség kínaitól, esendesen, csak-

nem fájdalomtalanul aluya el az örök álmra: halála szelid és megnyugtató benyomást tesz kedélyünkre, s enyhült kebellet látjuk, a megérett gabonát, az örökké való csűrökbe betakarítottatni.

Bertha Sándor 1796. április 7-kén született

A MAGYAR IFJAK ABDUL-KÉRIM LAKOMÁJÁN A SZIRASZKERÁTBAN.

Komárom vármegyének Ete nevű helységében. Tanulói pályáját a reformátusok pápai kollégiumában kezdte, hol a gymnasiumba s bölcsészeti tanfolyamot végezve, Pozsonyba ment a jog hallgatására. Itt a hírneves Szlemenics Pálnak volt mind végig kedves és megkülönböztetett tanítványa, már első feleletével megállapítván hitelét előtte, a mit egész jogtanulói pályája alatt nem is veszített el többé. Bertha a törvénytudományt nemcsak a tisztesség okáért (dat Justinianus honores, mondja a latin), hanem valódi előszeretettel is tanulta, s mind a hazai, mind az összehasonlító jogban nagy előmenetelt tett és nem közönséges képzettséget szerzett magának. Mikor ő a jogot végezte, 1820-ban, s joggyakorlatra lépett, majd ügyvédi oklevélét szerezte meg, 1822-ben, akkor a magyar jogi élet egyedül a közigazgatási és magánjogi térré volt szorítva, évek óta nem tartatván már országgyűlések, s alig levén kilátás reá, hogy a bécsi kormány abszolút irányra mellett, mely minden alkotmányossággal homlokegyenest ellenkezett, tartathassanak is egyhamar. De Berthát ez nem idegenítette el a jogi pályától s tanulmányaitól, melyeket kedveletből választott magának; s nem csüggedve várta a jobb idők felderülését.

Végre Ferenc király „bárván atyai szívében az alkotmányon elkövetett sérelmeket“ összehívta ismét az országgyűlést, azt, mely történetünkben az 1827/78-diki neve alatt önkéntes emlékeztetés, mint az első, mely egy jobb kort, a nemzeti ébredés korát megnyitja.

Bertha Sándor mint távollévő követője, (absentium ablegatus) elejétől fogva végig jelen volt a nevezetes országgyűlésen, s annak lefolyását, több szereplőit és egyéniségeit részletesen is leírta; és pedig két alakban, „Pozsonyi promenád“ cím alatt tárczaevelekben, és „1827/78-diki diaetali jegyzetek“ cím alatt komolyabb politikai s jogtörténeti műben. De mind a kettőnek kéziratban kelle maradni. Akkoriban nem voltak még lapok, melyek tárczaeveleket közöljenek, a komoly országgyűlési tudósítások közlése pedig még tíz év múlva is tilos volt, s börtönnel fenyegetett. Épp oly kevéssé láthatott világot azon hazafias szellemű üdvözlő verse is, melyet azok tiszteletére írt, kik az 1825. nov. 3-ki kerületi ülésben, élükön Széchenyi Istvánnal, a magyar tudóstársaság alapkövét, hazafias adományaiukkal letették.

Az 1830-diki országgyűlést, mely a trónörökös Ferdinánd koronázására vala csak összehívva, de a meginduló reform-mozgalmaknak első szelét érezte már, s melyen Bertha ismét részt vett, szintén részletesen leírta. Akkor e műve is kéziratban maradt, de 1843-ban megjelent „Országgyűlési tárcza“ cím alatt, s bár akkor már nagy idő és nagy változások választák el kelte korszakától, mégis megérdemelt figyelemmel s méltánnyal fogadtatott.

E dolgozatai, melyek bár kéziratban, már akkor közkezen forogtak mindenütt, oly elismerést szereztek Bertha tollának, hogy az 1832-ben ismét egybegyűlt rendek által a *kerületi napló* szerkesztésével bízák meg, — az országos üléseket megelőző, s az ügyeket megvitató és az eldöntést előkészítő kerületi gyűlések tanácskozásainak megőrzésére. De a jegyzőkönyveket is fiktív közreadni az akkori cenzura, nemsokára fel kelle hagynia a szerkesztéssel is. Azonban másképp is részt vett az országgyűlés munkálkodásában: jelesen az eredetileg latin nyelven szerkesztett urbíri törvényt Dessewffy Antal temesi követtel s kerületi jegyzővel, magyarra fordította. Az urbanium-ot kifejező magyar *urbér* szó is tökéletesen. A mellett az ekkor már megindult politikai hírlapirodalom munkái között találjuk őt, mint a „Je-

lenkor“ és „Társalkodó“ munkatársát, majd jogtudományi dolgozatokkal a „Tudománytár“-ban lép föl.

Mind ez irodalmi dolgozatok, s még inkább az, hogy az irodalom és a politika szabad eszméinek terjesztésében társadalmi uton is tevékeny részt vett, nem csak az akadémiába nyitottak után neki — mely 1839-ben választotta lev. tagjául, — hanem általában a politikai és irodalmi körök egyik kedvelt és befolyásos tagjává tették, a kire oly férfiak is mint Széchenyi, Fáy András és Bajza szívesen hallgattak. Az akadémiának sok évig ügyvéd volt. Fáy András-sal részt vett a takarékpénztárak felállítására körüli mozgalomban s az első hazai (pesti) takarékpénztárnak mind végig választmányi tagja maradt. Tevékeny részt vett az egyesületi téren majd minden nevezetesebb mozgalomban; így a többi közt a Széchenyi által kezdeményezett pesti lovar-egyesületnek ő volt első titkára s e minőségében ő szerkesztette az első magyar gyepkönyvetek, a sportirodalomnak az első zsegeit nálunk, abban az időben, mikor még csak egy Széchenyi s Wesselényi sáspillantása látta át a lótenyésztés és idomítás országos és nemzetgazdasági fontosságát s mindkettő irodalmilag is tárgyalta e kérdést. Az országos gazdasági egyesületek is, keletkezettől fogva egyik tevékeny tagja volt, s élénk részt vett annak működésében. Hasonlóképp részt vett több irodalmi és tudományos vállalatban, így a többi közt Werbőczy Hármastörvénykönyvének a m. tud. akadémia által eszközölt fordításában is. Az akadémiában csak legközelebből is (az akadémia alapítása s az 1825-diki országgyűlés ide vonatkozó jelenetei körül támadt kis irodalom keletkezése alkalmából) hivatkozás történt rá, mint a ki amaz esemény szemtanúja volt s arról jegyzetei is vannak.

1848-ban csak mint pestvárosi egyszerű választó polgár vett részt a közügyekben. Mindig a békés megoldások embere levén, tetteleg nem szerepelt a mozgalmakban, s bár 1849-ben vérbírói állással kínálattott meg: azt sem fogadta el. Annál többet használhatott a forradalom legyőzése után egyeseknek, kik politikai pöreikben az ő jóátállása mellett tétettek szabad lábra s védelmezhetők magokat, a többi közt az id. Pázmány Dénes is, Fehér-megye főispánja.

1862-ben gróf Andrássy György akkori országbíró által a hétszemélyes tábla pótbírájává nevezetett ki, s hat évig vitte di nélkül e hivatalát. 1868-ban tiszteletbeli miniszteri tanácsosi czimmal bocsátott nyugalomba, s a következő évben a szent István-rend lovagkeresztjével lón a fejedelemtől kitüntetve.

Álljon itt, önzetlenségének tanúságául, egy vonás életéből. Széchenyinek teljes bizalmát bírva, neki irodalmi munkáinál is sokszor segítése, magánügyeiben is számtalan szolgálatot tett, természetesen minden díj nélkül. A gróf egy ízben tetemes pénzösszeget kap jószágigazgatójától s mutatja Berthának és így szól: „Vegyen ez összegből, Bertha, a mennyit akar“, Bertha így felelt: „Hagyjuk el, ne törjük le a hamvát a gyümölcsnek.“ Általában ő, a szegények és adózók ügyvédje, a legtöbb közszolgálatot is díj nélkül teljesítette.

Mind a mellett, ez önzetlensége dacára, csupán szorgalma által, szép vagyonra tett szert; nevezkedő vagyonosság és szép családi élet járultak hozzá élete második felének még szebbé és derültebbé tételéhez. Az agg férfiú, magas természetével, egyenes alkattal, derült arcával úgy járt közöttünk, hogy alig hihettük, hogy már nyolczvan év van írva homlokára. „Én már nem hetvenkedhetem, — mondá elmén, — a mult évben — mert már nyolczvanas vagyok.“ De

egész utolsó idejéig alig volt beteg. Csak végnapjaiban gyöngéledett. Párisban lakó fiát, a magyar zene lelkes és alapos művelőjét, ki apai szívének méltó és legfőbb büszkesége vala, csak egy pár nappal halála előtt engedé tudósítani állapotáról, mely gyorsan hajolt a vég felé, hogy siessen haza befogni apja szeméit. Későn! február 4-kén a halál előbb bezárta a megtört szemeket, fia már csak temetésére érkezhetett, hogy az életbenlevő egy leány (Tavaszi Antalné) s számos unoka könnyeivel egyesítse a magáét.

Mindnyájunk részvéte, tisztelete kísért sírba, nemes agg! Ki szerény helyedet betöltött a közéletben és társadalomban és kiérdemelted a jók rokonszenvét a nélkül, hogy irigyeket és ellenségeket is támasztottál volna!

— d — r —

Az emberszeretet házában.

Hó földi az utcákat s borul lábnyomoktól és kocsierekeltől meg nem szakított fehér szőnyeg gyanánt a „szegények házában“ szomszédságában elterülő csendes vidékre.

Belül vagy még a főváros sorompóin, s mégis kisvárosi nyugalom környéhez. Az erdősor, a meghosszabbított rózsanteza s még néhány kisebb köz, mely a kerepesi vám szomszédságában fekszik: Budapest legcsendesebb részei egyikét képezik.

Leszállunk a közúti vaspálya ládermesztő kocsijáról. Előttünk emelkedik a tűzoltók mászóházának vékonydongájú faalkotmánya, s mindjárt mögötte izléses stílus, terjedelmes emeletes épületen akad meg szemünk.

Szabadon áll minden oldalról. Csinos, szinte impozáns homlokzata meglepő ellentétben áll a szegények házában átteljes komor falaival s a környék apró, földszintes házaival. Célunknál vagyunk. Ez az emberszeretet háza: az országos kiseddóvó egyesület képezőjének és árvaházának új épülete.

Hogy benyitunk a faragott fából készült kapun: a tágas s világos lépcsőházban találjuk magunkat, melyet Brunszvik Teréz grófné fehér márványból készült mellszobrá díszít.

Ma nagy napja van az intézetnek. A képező növendékei: megannyi fiatal leány, kik közül talán a legidősb sincs tizenhét éves, felévi vizsgát tesznek.

Benyitunk az egyszerű, de elegáns csinnal felszerelt diszterembe. Zöld szövetfel borított asztalnál ül a vizsgáló bizottság, s két széksoron vagy husz, üde fiatal leány: a második osztály növendékei. Értelmes feleleteket, tanárok jó módszeréről és tanítványok szorgalmáról tanuskodó válaszokat hallunk. Felőrai időzés után azon benső meggyőződéssel távozzunk a vizsgateremből, hogy az intézet köréből buzgó és szakavatott tanítványok nyer a magyarországi kiseddóvás ügye.

Az intézet fáradhatatlan tevékenységű felügyelőjének szíves kalauzálása mellett meg kezdjük ezután körutunkat a 68 ezer forintnyi költséggel aránylag szorítottan létrehozott épületben, melynek berendezését nem habozunk mintaszerűnek nevezni.

Földszint vagyunk ismét. Nagy, tágas terembe nyitunk be, melyben vagy harmincz apró árva gyermek részesül a legszeretetteljesebb bánásmódban s az oktatás elemeiben. A fal mellé állított parányi székek képezik e terem összes butorzatát, úgyhogy az apró népnek tág tér jut az annyira szükséges szabad mozgásra. Egy szomszéd szoba tárházát képezi a kiseddók-tárhoz szükséges tanszereknek. Ezek egy része magában az intézetben készül. Kozma Dénes mintávo egész asztalos- s esztergályos műhely-lyel bír a souterrain-ban.

Tágas, szellős, gondosan fűtött s tisztaságtól ragyogó az épület minden terme. Megnézzük a növendékek ruháit — minden növendék külön szekrényvel bír — s aztán végig megyünk a közös alvóteremben. Ezek közül a kis árvák alvóterme, szinte megindító harmincz parányi ágyával, melyben ugyanannyi, apától anyától megfosztott gyermek tér estenként nyugalomra. Most mindannyiuknak közös anyjuk van: a felügyelőné, ki harmincz részre osztja szeretetének tökéjét.

Ismét fölmelegünk az emeletre, végig járjuk az elkülönített betegszobákat, betekintünk a növendékek tantermébe, s miután egy pillantást vetettünk volna az intézet fehéremű-készletének tárába, hol hóhéber abroszokat, lepedőket, törülközőket, stb. látunk magas halmazzokban — lemegyünk a világos, tágas souterrainba.

Itt is helyiség helyiséget ér. A nagy konyhán át — melyben incsiklandozón párolognak a fazekak — belépünk a fiatal leányok s az apró népség közös éttermébe, melyet rajzolónk ónya nyomán bemutató lapunk olvasóinak is. Szíves vezetőlőnk, jó gazdasszony létere, bemutatja az élelőt, a célzserien berendezett fűdőszobát, s a tágas mosókamrát is, a mivel körutunk végét ér.

Egy futólagos pillantást vetünk még a fallal kerített, jókora nagyságú udvarra, melyet majdan fák fognak beárnyékolni és virággyak díszíteni, s aztán a legjobb benyomásokkal felve hagyjuk el az emberszeretet ezen házát, halálával s elismeréssel szívünkben mindazon nemes nők és férfiak iránt, kiknek ezen intézet létrehozásában és szüntelen gondozásában oly kiváló részük van.

Borostyáni Nándor.

Magyar ifjak a török fővezér lakomáján.

A magyar ifjuság küldöttsége, mely Abdul Kerimnek, a török hadak főparancsnokának diszkardot vitt, oly fogadtatásban részesült a török fővárosban, a milyent nem is reményelt. Európa hírlapjai s mi se mulasztottuk el, hogy annak minden fontosabb részletével meg ne ismertessük olvasóinkat.

Ez alkalommal bemutatjuk a képet, mely a küldöttséget és vendégszerető házi gazdait, a szerdar-ekrem, Abdul Kerim által az ifjuság tiszteletére adott lakomán tünteti föl. E lakoma január 16-án tartott a szeraszeratban (hadügyminisztérium palotájában), melynek diszterme ez alkalommal fényes pompával volt földiszítve. Lobogók, czimerek, virágok, függő szőnyegek díszítették a falakat, az ajtók fölött drága keleti szövetek függönyei s az ablakközökben trophéumok, régi, drága fegyverekből, melyek a hajdani szultánokéi voltak s minden egyes közülük egy-egy történeti becsü erejű. A terem csillárokkal volt kivilágosítva. A terem egyik végén Magyarország, a másikon Törökország lobogója volt, szemben a főbejáratnál középtű trónmenyezet.

A nagy kerek asztal körül egy foglaltak helyet, hogy a diszruhába öltözött minden magyar ifju mellé egy-egy török vezér vagy államférfi jusson. Ott foglalt helyet Széchenyi Ödön gróf is, a török tűzoltók parancsnoka disz egyenruhájában, míg a török urak rendes feizekben jelentek meg, szintén diszruhában.

Adriai képek.

Irta Herman Ottó.

(Folytatás).

A sziklatenger.

A goszpichi generális, ki előtt fáradtan elléptünk, figyelmeztetett arra, hogy igen jókor induljunk, mert Obrovazzo messze van s jó lesz azt elérni, mielőtt a dalmát nap kegyetlen heve reánk pirítana, sőt még azt is mondta, hogy jó lesz italtól gondoskodni, mert a Velebich déli lejtőjén a viznek hirtelen sinesen. Mikor már egy generális humánus tanácsot osztogat, tudhatja mindenki, hogy érezte a bajt, vissza is vonult előle; példával buzdít.

Meg is perdült a dob, harsogott a trombita, oly jókor, hogy a kakasok felriadtak s idő előtt szalasztották ki a hajnalnyitó „kakasszót.“ Jó előre gondoskodtunk, hogy minden borfogható edény megteljen, félíg avval az édeskés, sűrű vörös borral, melyet a tenger mellék ad, félíg vízzel, hogy szomjuoltó képessége legyen a vultaképpen éremlyítő italnak.

Csillagfényénél hagytuk el a szakaszházak legutolsóját is, a völgy szűkült, az ut hágtott. Mire a hajnal hasadozni, a félhomály derengeni kezdett, határozottan hágtunk, csakhamar közepeben állottunk egy pompás bükkerdőknek.

Oh te én büköm! még ma is érzem utórezgését annak az örömmek, a mely a bükkerdő láttára betöltötte szívemet, lelkemet.

És hogy is ne!

Gyermekeim legszebb emlékei bük erdőből mosolyognak felém. Hányszor osontam ki a házból, bemélyedtem a bükösbe, az egyetlen templomba, a melyben igazán, szívem és eszem szerint ájtatos tudok lenni!

És milyen is ez a templom! Földjét halvány sárga levelek borítják, oly szépen, mintha nem is a szél, hanem gondos kéz hintette volna el, a sudarak oly egyenesen, merészen állanak, mint a góth templom oszlopai, de nem oly komoran, mert kergők szép világos szürke, fehérrel átfutott, s a márványozást a moha végzi rajtok. A koronák is ugy érnek össze, mint a góth bolthajtás ívezete, de a bükkerdő bolthajtása kaczagó zöld, s mesterlyukain nem a padlás szennye, hanem a tiszta kék ég nézeget be, belopódzik rajtok a napsugár, mely a rezgő levelek árnyékával játékokat űz a sudarakon, s ha forrásra talál, mint a tükörről, úgy pattan vissza róla, hogy valamelyik sudar derekára titokzatos Máriákat rajzoljon.

Fenn az ágasbogas karzaton ekkor megszólal az aranybegy, hangja oly melázó mint a furulya szava, valóságos ének — akár a Mozart mise-szója; a csepp Fitisz madár finom szólama egy avatkozók belé, mint a minisztráns felelete; a csuszák, czinegék, légykapók, rigók hivogatása adja a község énekét, — most egyszerre megszólal a pintyöke, a templom csöngettyűje, mintha igazán leborulásra intene.

Azalatt az apáczipillangó torzonborz bundájába vonva fejét, úgy szundikál, mint az olvaszó vénasszony; a Satyrus pille sudarról sudarra szállva egy pajkoskodik, mint a rakoncátlan iskolásgyerek, az Iris pille pedig szárnyait nyitogatva s leirhatatlanul pompás kék színben ragyogtatva, úgy kényeskedik, mint az új ruhás kis leány, kit csak a ruhája vitt a templomba. A bükfa-gomba is úgy áll a fa derekán, mint a szenteltvíz tartó góth oszlopon; a kis sziklatömb, moh és folyóka díszítésével, az oltár; a korhadó törzsök, melynek redvesedő kergét az ifju sarjak zöldje fedezgeti, a keresztelő medenceze.

De imádkozni még sem lehet, mert nem engedi az erdő lármás pogánya, a mátyás, ki bár „mátyást“ kiált, mégis vultaképen azt mondja: „jön valami, vigrázatok!“ A fekete rigó rögtön megérti s csattogó hangra fakad.

Mély csend!

Ekkor finom nesz hallszik, — talán éger futott végig a száraz leveleken? Nem az, mert egyszerre megingott a forrásörző alja galya, s egy véghetetlenül szelid, szinte melábus tekintetű sötét szempár néz reád; finom, hegyezett fül neszel feléd, s egy piczi fekete orr, magasra tartva, kérdést intéz a fuvalomhoz s megkapja a feleletet: „nincsen semmi baj.“ És ismét zörög a levél, a fej eltűnt, hogy pár percz múlva ismét megjelenjék: kilép az anyaoz két piczi gidójával, melynek sima kontőse oly kedvesen csillagos. Azok a finom csülkők oly ügyesen csuszának a levelek közé, hogy alig okoznak valami zajt.

Mig az anya lehajlik, hogy a hús forrásban eloltsa szomjuságát, az egyik gidó pajkosan cibálja a galy hegyét, a másik nagyokat döfoget az anya tölgyén — —

Ismét megszólal a madárdal. — Mintha gúnyolná a bolond mátyást, hogy már a szelid

jó baráttól is megijed, s hebehurgyán rájleszt másra is, avval a rekedt, intő hangjával.

Leszáll a pintyöke, előkerül a rigó: ők is isznak egyet, szépen ügyelve, nehogy a köntös vizet fogjon, — szépen bemártják a csőrt, egy kicsikét szopogatnak, azután magasra emelik a fejet csöröstül, egy keveset hunyoritnak szemükkel, mert hát oly pompás ital az a forrásvíz.

Az illúzió tökéletes volt, abban a Velebich-alji bükösben, kivált a mikor későbbem még ebesholást, harangszót hallottam: úgy képzeltem, hogy a magyar Bükken vagyok, a szent Istvánt mászom, házam tája felé közeledem.

Már pedig de messze jártam én ezektől! A Velebich bükösébe rejtett falu Halán volt, s épen csak megközlítettük, az ut mellette vizet el, s már kigyózza hág fölfelé. Mikor teljesen megviradt, az erdő felső szelét is elhagytuk, de előbb még megpihentünk. Azt mondták, hogy fele az utnak megvan, így a pihenőn bizony jól fogyasztottunk az italon — meg is adtuk azután az árát.

Az erdő a hegy gerince alatt végződik; a gerincez egy daczos, komor sziklasor; egy hozzáférhetetlen helyen a szikla oldalából egy hatalmas fa nőtt ki, mintegy emlékeül maradt az egykori nagy erdőnek, melyet az ember oktanulni kipusztított — — az egek vize azután lemosta a földet, s készen volt a kopár sziklatető.

A tetőn egy szorosba jutottunk, mely kopár volt, s egy keveset kanyargott, úgy, hogy a kilátást elzárta.

Egy utszéli sziklazugban koczkalakú, egyszerű emlékkő állott; felírta azt mondta, hogy itt esett el Fracasso, a derek zsandár, ki a postát kísérve, azt harmincz rabló ellen védelmezte — — a posta el is menekült, de Fracasso száz sebből vérezve meghalt.

Tudja az ég, de bizony elkomorodtunk, a vidám szó mintha kiveszett volna belőlünk Dalmácia határára állva, ez a kö nem volt biztató bevezetés.

Az ut egy kis fordulatával egyszerre megnyit a szoros, a gerince sziklái mintha visszaleptek volna, s úgy a mint előre néztünk, önkénytelenül megállottunk, mert valóban egy nagyszerű, nyomasztó hatású kép tárult fel szemünk előtt.

A meddő a szem ellátott, összevissza hányt kötömeget látott. Egyetlen egy fa, egy tenyérnyi gyepe sem enyhített az élettelen, sivár látványon.

És ezek nem voltak azok a sziklák, a melyek bérczet koronáznak, a tájak szépségét emelik; nem volt itt a vadregényesség eleme, mert bármerre tekintett a szem, mindenütt a legridegebb kopárságba ütdött.

Azt mondja a dalmát, hogy az ördög haragjában ide hordta a nagy világ minden felesleges követ; — egy másik azt mondja, hogy az isten teremteskor elvettette a mértéket, s több követ csinált, mint a mennyi kellett, a felesleget azután mind ide hordatta.

A fejnagysága darabtól a háznagysága sziklatömbig minden nagyságú kö hever itt, formátlanul és valóban nagy, mintha valami hatalom csak úgy odahányta volna.

A hatást még fokozta az ellentét, mert hiszen csak az inémt jártuk az erdőt.

E valóságos sziklatengerben kanyarog azután a valóban mesterséges, pompás ut, sűrűn kigyózza, úgy hogy az egyik kanyargóról a másikra követ lehet dobni, de madár legyen az, a ki bár egy kanyargót is elvágná.

A nap lassanként magasra hágott és perzselni kezdett avval az izzasztó, nyelvészárító

hevével — hamar vége lett az italnak, Obrovazzo pedig még messze volt.

Lekerült a nyakravaló, a kabát gombja egymásután engedett, ki-ki könnyített magán a hogyan tudott. A szomjúság utóvégre kinos kezdett lenni, s „messze van még Obrovazzo?” ez volt az ezerszer ismételt kérdés.

Az egyik kanyargón egy dalmát paraszt látszott, de a mint észrevett bennünket, bevette magát a sziklák közé; egy darabig még láttuk a vörös fezt, aztán az is eltűnt.

A mikor a sziklasivatagot már a harmadik órán át azon módon szomjuzva, izzadva mértük, egy gyengébb legény szédülni kezdett s ezt azután vezetni, támasztani kellett.

Végre, végre egy völgyfelébe értünk; de nézni kellett ám, hogy az egészen közel fekvő Obrovazzót megkülönböztessük, mert minden

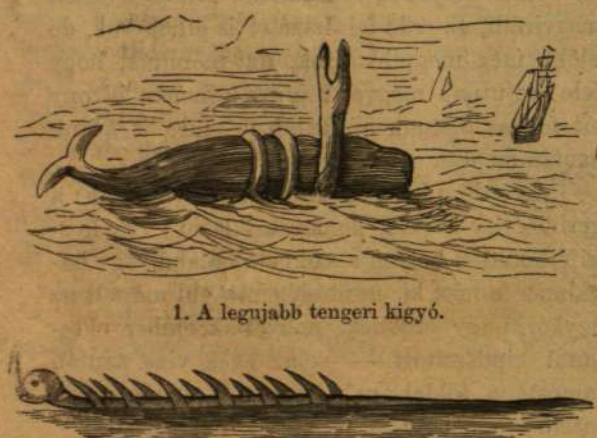
Egyveleg.

Párisi álarozos bálók. E híres bálók mulattató és népszerű voltukat főleg bizonyos táncársulatoknak köszönhetik, melyeket a báltadók vagy rendezők szoktak felfogadni estéről estére. E táncosok rendszeresen szervezett testületeket képeznek, az úgy nevezett bál mulattatókat (Les Entrepreneurs du Bal) s néha több száz tagból állnak és három alosztályba sorakoznak, melyek: La Jeunesse Parisienne (párisi ifjúság), La Société de la Quinzaine (a tizenötök társasága) és Les Chevaliers de la Tume (ezt csak ők tudják, mit jelent.) A tagok többnyire tiszteltetelmű, fiatal munkások, kereskedő legények és alsóbb hivatalnokok, kik boldognak a tánczért, de sokkal szegényebbek, hogysem a belépti díjt lefizethetnék. Fantasztikus jelmezekbe öltözve s csörgőkkel, csengettyűkkel, castagnettekkel, s pípával és kis trombitákkal fölfegyverkezve a bál

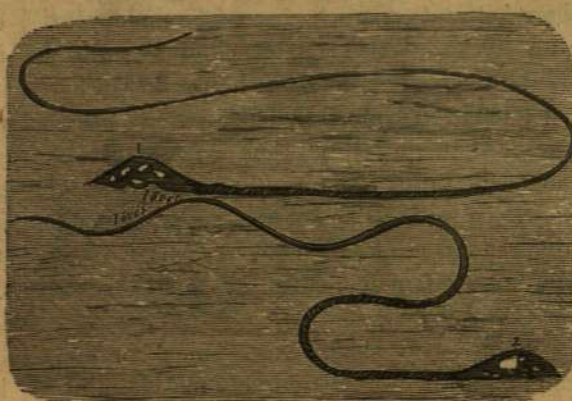
tojásokra és tovább kotlott. Mikor a tyuk visszajött, a cziczus oda ült mellé s elkergette a patkányokat és egereket, mikor pedig a tojások kikeltek, a macska hűségesen őrt állt a csirkék mellett, míg anyjok távol volt, nehogy szerte széledjenek. A csirkék mind szépen folnevekedtek és ezt főleg a cziczus éberségének lehetett köszönni. A macska, tyuk és csirkék azután is jó barátságban éltek együtt.

A zeller mint orvosser. Az Albany-ban (Észak-Amerika) megjelenő „Sunday Press” írja, hogy igen sok idegbajban szenvedő embert a zellersaláta tökéletesen meggyógyított. Új-Yorkban italt is készítettek a zeller nedvéből, s a Liebig-féle kivonatot ott annyira divatba jött, mint tápser, hogy a kávét és theát maholnap háttérbe szorítja.

Lóhús-fogyasztás Párisban. A lóhúsvész Párisban 1876-ban ismét nagyobb terjedelmet öltött, mint-hogy a múlt évben 9271 lovat, szamarat és öszvért vágtak le és mérték ki a francia fővárosban, holott

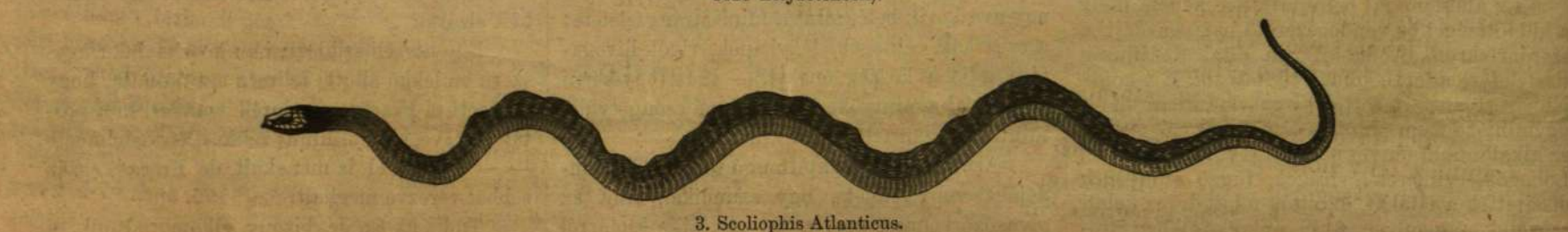
1. A legnagyobb tengeri kigyó.

7. A Tábla-öbölben 1857-ben látott tengeri kigyó (különböző helyzetekben).

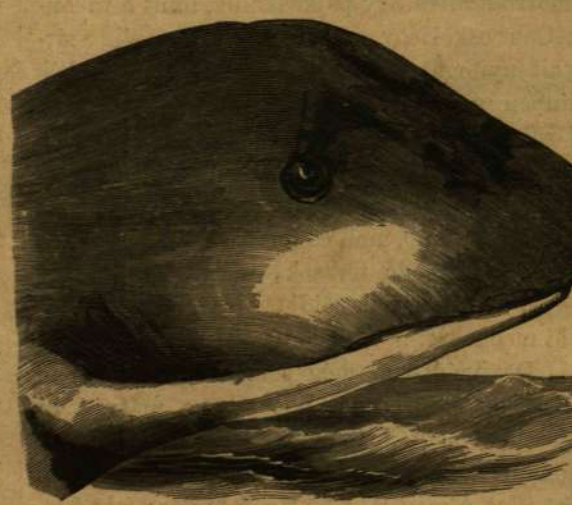
2. A legrégibb tengeri kigyó (Egede János könyvéből 1840.)

3. Scolioptis Atlanticus.

4. Az 1848-ban látott tengeri kigyó (M'Ouhae kapitány rajza után).

5. A M'Ouhae tengeri kigyójának feje.

8. A Hydrophis tengeri kigyófaj az Indiai-óceánban.

háza épen oly szürke volt mint a sziklatenger, a melybe betelepedett.

Beérve, a szakasz megállott, mire nyolcz ember összerogyott. Egy kereskedőféle ember vizet hozott, melyből én is ittam, mert a nyelvem égett s a szemem mintha fátylon nézett volna keresztül, fejem zugett.

Elvezettek a szállásra, ott minden nyelven vizet kértem, nagyot ittam s csak a fegyverzetet hányva le magamról, azonképen felöltözve dönttem valami ágyfelé, elaludtam s csupa vízről álmodtam.

Csak estefelé ébredtem fel, s a mint a ház elé lépnék, egy rakás zarándokkagyló (Pecten) öltött a szemembe, közelében valami folyó volt, mely a tenger árjának mozgását tüntette fel — oh, az a tenger, csak hogy megint közelébe jutottam!

(Folyt. köv.)

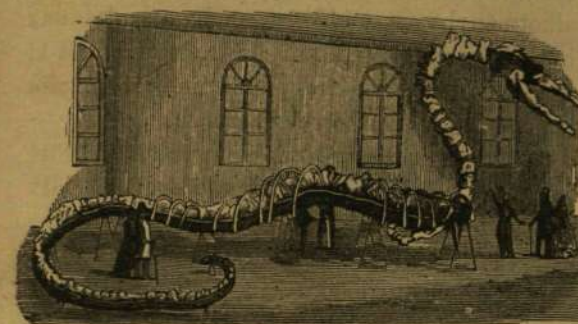
estéjén összegyűlnek valamelyik kávéházban, az első felolvassa a névsort, s a távollévőkre birságot vet ki. Valamennyi tag boldognál boldobb álmot vesz föl. Éjfél tájban fölkeresnek s különböző hangszereken játszva végig táncolják az utcákat, czifra ugrásokat visznek véghez, s maguk köré csóditják a járókelőket. E társulatok még a nagy opera bájába is bemehetnek. Az első operai álarozos bált 1716. január 1-én tartották meg Párisban, a Palais Royal épületében. Az operaház 1763-ban leégvén, a Tuileriákban rendezték be azt, hol 1770-ig maradt, mikor az új opera házat a Palais Royalban ismét fölépítették. Ez épület 1784-ben pusztult el.

Barátság macska és tyuk között. A londoni „Live Stock Journal and Fancier's Gazette” meglegő példáját beszéli el ama bensős barátságának, mely egy macska és egy tyuk között fejlődött ki. A tyuk a múlt nyáron hét tojásba kotlott, s valahányszor életmért keresni ment, a macska mindig rátelepedett a

1875-ben az elfogyasztott e fajta állatok száma csak 6865 volt.

Amerikából. E napokban hunyt el New-Yorkban Vanderbilt Cornelius, vasuti vállalkozó, ki szegényen kezdte és közel 100 millió dollár értékű vagyont hagyott hátra. Vanderbilt nyolcz hónapig betegeskedett, s minden perczben várták elhunytát. Már öt hónap előtt, egy pénteki napon az orvosi bulletinek azt jelenték, hogy Vanderbilt haldoklik és minden perczben elhalhat. A „New-York Tribune”, az Unió egyik legnagyobb lapja, szombaton reggel tíz hasábnyi nekrológot adott Vanderbiltrol, előre bocsátván ezt: „Lapunk vasárnap nem jelenik meg. Az orvosi bulletinek szerint Vanderbiltnek ma meg kell halnia, nehogy olvasóinkat hétfőig várrassuk. Csak ekkor vettem észre jó táveső segélyével, hogy e sajtóságios tinemény nem egyéb volt, mint egy óriási tengeri kigyó, mely egy cet-halra volt kétszeresen csavarodva. Fejét és farkát végét — mindkettő lehetőleg valami harminez láb hosszú — a kigyó emelkül használta, melyeknek segélyével maga és áldozata meglepő gyorsasággal forgott és haladt előre. Körülbelül minden második perczben a víz alá merültek s azután szüntelenül és gyorsan forogva ismét előbukkantak. A fogoly cetnek s még más két cetnek, melyek, a mint lát-

A tengeri kigyó.

A Hydrarchos csontváza.

A tengeri kigyóról időnként világgá röptetett híreknek és mondáknak eddig megvolt az a segítségükre, mikor egyéb egy sem igen volt, a miről irhattak volna. A holt idegy alatt, kánikulában, mikor a diplomaták falun vagy fürdőn időznek, a politika hullámai elsimulnak és az újdonságok csakugy lesik, azaz lesnek a híreket, ha t. i. lennének hírek — ilyenkor valószínűs áldás és nem is szokatlan dolog, ha egyik-másik tengeri szálló legénysége azzal a rémes tudósítással száll ki a honi partokra, hogy itt meg ott összetalálkozott hajók az oceánok rémével, a mesészerű tengeri kigyóval. Ámde ha ilyen mozgalmas időben, a milyen a mostani, s azonkívül az év eme szakában futamodik szét a rémhír e szörnyetegről, az ember fia szintugy gondolkodóba esik, s csaknem hajlandó elhinni, hogy mégis lenni kell valaminek a dologban.

Pedig tény, hogy a tengeri kigyóról annyiszor megújult mende-monda most ismét kísért, még pedig oly alakban, hogy hirtelenében azt sem tudjuk, higgyük-e vagy nem. — Épen most, mikor az egész világ a keleti kérdés megoldásán tőri a fejét, most érkezke meg a világ körül két évig tartott utazásából Angolországba egy hajó, melynek egész legénysége ünnepélyes esküvel is kész bizonyítani, hogy e rettegett hatalmas állatot szemben látta. Már 1875-ben, mikor a Drevar kapitány által vezérelt „Paulina” nevű bárkahajó a tengeri kigyóval találkozott, átszivárgott ez esemény híre Indiából egy-két angol hirlapba és akkor lapunk „Egyveleg” rovatában is meg volt az említve. Később részletesebb tudósításokat is közöltek a külföldi lapok a „Paulina” legénysége által terjesztett ama hírről, mely szerint a tengeri szörnyet épen akkor látták, mikor egy cet-halal kemény harcztot vívott; de a hír akkor kevés hitelre talált. Most azonban ugyane hír komolyabb alakot kezd ölteni magára, minthogy az eseményt a legapróbb részletekig oly szemtanuk beszélik el, t. i. a f. évi január 8-án Indiából Liverpoolba érkezett „Paulina” legénysége, kik elbeszélések igaz voltát a város hatósága előtt ünnepélyes eskütellet bizonyították.

A „Paulina” 1875. július 8-án Brazília északkeleti partjától husz tengeri mérföldnyi távolban vitorlázott, a San Roque-foktól nem messzire, a déli szélesség 5-ik foka és 13-ik perce s a nyugoti hosszúság 35-ik foka körül. 11 óra tájban délelőtt az idő tiszta, szép s a tenger és a szél csöndes volt. „Ez idő tájt” — írja Drevar kapitány — „a víz felületén néhány fekete foltot és egy fehéres oszlopot vettünk észre, mely a vízből mintegy harmincz lábnyi magasságra állott ki. Első tekintetre azt hittem, hogy valami sekélyt vagy zátonyt látok, melyen a tenger vize tajtékot ver; s minthogy a tenger az említett oszlop körül szökőkútszerűleg lövelt föl mindegyre, a kiálló tárgyat toronyalaku és a nap hevétől halványnyá perzselt sziklának tartottam. Ámde az oszlop egyszerre csak iszonyu robajjal víz alá süllyedt és másik oszlop emelkedett föl. Erre gyors változással követte egymást a fölemelkedés és alásüllyedés. Csak ekkor vettem észre jó táveső segélyével, hogy e sajtóságios tinemény nem egyéb volt, mint egy óriási tengeri kigyó, mely egy cet-halra volt kétszeresen csavarodva. Fejét és farkát végét — mindkettő lehetőleg valami harminez láb hosszú — a kigyó emelkül használta, melyeknek segélyével maga és áldozata meglepő gyorsasággal forgott és haladt előre. Körülbelül minden második perczben a víz alá merültek s azután szüntelenül és gyorsan forogva ismét előbukkantak. A fogoly cetnek s még más két cetnek, melyek, a mint lát-

szott, a legnagyobb izgatottsággal szemlélték a küzdelmet, roppant erőlködésétől s farkaik csapkodásától a tenger olyan volt, mint ha forró vízzel lett üst lett volna, s bizonyos hangos és zavart lármát tisztán lehetett hallani. E sajtósági látvány mintegy tizenöt perczig tartott s azzal végződött, hogy a cet farkának a vége függélyesen a levegőbe emelkedett, azután előre és hátra himbálózott, s a vizet mintegy halálküzdelemben dühösen fölkörbácsolta maga körül. Azután az egész test eltűnt szemeink elől; a kigyó az óriási falatot kétségtelenül a tenger fenekén nyelte el.”

Minthogy a kigyó a cet-halra, mint 1-50 rajzunkon látható, kettős gyűrűvel övezte körül, Drevar kapitány a tengeri szörnyeteg hosszát 160—170 lábra becsülte; körfogata 7—8 lábnyi lehetett. Hatalmas torkát az állat folytonosan nyitva tartotta; feje igen nagy volt. Ez első találkozás után a csoda-állat egészen váratlanul nemsokára ismét megjelent a hajó legénysége előtt. Július 13-án reggel 7 órakor a hajó még ugyanazon szélességi fok alatt volt, a San Roque-foktól kelet felé körülbelül 80 angol mérföldnyire; ekkor ugyanazon, vagy legalább is ahhoz hasonló szörnyállat merült fel a tengerből. Fejét s testének is valami 40 lábnyi hosszú részét vízszintes irányban dobta előre a vízből, s hajónk hátrésze mellett vonult tova. A hajó kapitányának további tudósítása következőleg hangzik: „Mialatt még mindig azon törtém a fejemet, hogy mi szerezhette meg számunkra e különös vendég illeten gyakori látogatásának kedvezményét, s ama megállapodásra jutottam, hogy azt a két láb széles fehér csikot, mely a rézlemez fölött hajónkat egészen körülöleli, a kigyó hihetleg valamelyik társának nézte, mely gondolataimból eme kiáltás riasztott fel: „Itt van megint!” És ime a hajótól csekély távolságra csakugyan megpillantam a levegőbe 60 lábnyira kiemelkedve ide s tova himbálózó Leviathant, a mint mérgesen hajónkra bámult. Minthogy nem voltam bizonyos a felől, hogy vajjon csak a társának vélt fehér csikot szemléli-e a hajó derekán, vagy pedig magát a hajót akarja megtámadni, valamennyi fejszénket készen tartottuk, hogy öt illő szíves fogadtatásban részesítsük. Azonban az állat csakhamar víz alá merült és eltűnt.” Ennek az elbeszélésnek igaz voltát nem csupán a kapitány, hanem a hajó összes tisztjei és matrózai is f. évi január 10-én esküvel bizonyították Liverpool város tanácsa előtt.

Ha már most a kétkedő kritika e — már magában véve is nagyon érdekes — tudósítás taglalásába bocsátkozik, arról bizonyára nem szabad s nem is lehet egy beszélnie, mint valami humbugról; legfeljebb ama véleményint kockáztathatja róla, hogy talán érzi, ez esetben lát-érzi csalódás lehetett az egész dolog. S míg eddigelé azt állították, hogy a tenger felületének különböző pontjain ezelőtt látott nagy tengeri kigyók közelebbi megtekintésekor a szorosan egymás mellett és egymásután uszó delphineek hosszú sorává oszlottak föl, a jelen esetben talán azt vehetők fel, hogy a cet-hal nem kigyóval, hanem fatörzsszel vagy letört árboczfával jött; mert a cet-halnak tudvalevőleg nagyon dühös testmozdulatok közt szoktak „enyelgni”. Aztán meg a leírás is egy oly tengeri szörnyetegről, mely a hajó derekán levő fehér csikot társának látszik tekinteni, sok kívánni valót hagy hátra.

Ha mind össze akarnók gyűjteni ama tudósításokat, melyek a legrégibb idők óta kezdve az imént elmondott esetig óriási tengeri kigyókra, illetőleg a velük való találkozásokra vonatkoznak, meglehetősen nagy terjedelmű közleményt irhatnánk össze, melynek azonban kritikái méltatása, sőt csak fejtegetése is alig lehetséges. A néphiedelmek teljesen figyelmen kívül hagyni semmiestre sem szabad, s utóljára is valamennyi e tárgyra vonatkozó hír csak nem alapulhat látományokon vagy érzi csalódáson, habár biztosan föl tehetjük, hogy a tengeri kigyó történetébe egyszer-mászor elég sok mese és túlzás is csuszhatott be. Például már Egede János dán hittérítő azt beszélt „Utazás Grönlandba” című könyvében, hogy 1734. július 6-án Grönland partjától délre egy iszonyu nagy tengeri szörnyeteg látott, melyet művében le is rajzolt. (2-ik rajzunk.) A norvég partok közelében Pontoppidanus püspök állítása szerint szavahiheztől halászok hasonló alaku szörnyállatot láttak. Sőt 1808-ban az Orkney-

szigetek egyikén egy e fajta szörny partra is vetődött; 56 láb hosszú s 12 láb körfogatu volt. Hátát sörteszerű sörény borította; testén három pár uszó láb vagy szárny volt, bőre sima s feje alig egy lábnyi hosszú vala. Az észak-amerikai Egyesült-Államok partjai gazdagok az óriási tengeri kigyók létezésére vonatkozó bizonyítékokban, s mikor 1817-ben e gloucesteri kikötőből (Massachusetts) ismét egy ily fajta állat megjelenését jelezték, a bostoni természettudományi társulat egy kiküldött bizottsága által 41 egyének tanuvalomását vétette föl, kiknek a 80—90 lábnyi hosszú állat kisebb-nagyobb közelségben, sőt még lőtávolban is megjelent. A vallomások ez összeállítása után alig egy hónapra szintén a bostoni Linné-társulat egy sajtósági alkalmi kigyót kapott, melyet a tengerparton az Anna-fok közelében öltek meg és a melyet „fiatal tengeri kigyó” gyanánt Scolioptis Atlanticus név alatt egy értekezésben leírtak és lerajzoltak. (Lásd 3-ik ábránkat.)

Vége 1848-ban M'Ouhae-nak, a „Daedalus” nevű fregatte parancsnokának és legénységének nagy részének a Jörmény fokától Szt. Ilona szigetéig vívó utjukban sikerült egy nagy tengeri kigyót husz perczen át szemtől szemben látni; az állat, melynek feje 4 lábnyira nyúlt ki a vízből, s melynek 60 lábnyi hosszú teste a víz felületén egyenes vonalban feküdt, a hajó hátrésze alatt vonult tova. „A test látható részének átmérője” — írta M'Ouhae kapitány az angol tengernek karnak — „16 hüvelyknyi lehetett s mikor a kigyó alkapezáit fölátotta, torka elég nagyknak látszott arra, hogy egy ember abban egyenesen állhasson; a sötétes barna és nyakán sárgás fehér színű állatnak nem voltak uszonyai, de nyakán valami lóserényféle szőr vagy talán egy köteg tengeri fű volt látható.” (4-ik és 5-ik ábra.) A kapitány a tengernek karnak rajzokat is adott át a szörnyetegről, melyeknek hitelességéről hajlandó vala jótállani.

Ugyanazon évben a „Globe” című lap szerkesztője Hendersontól, a „Daphne” nevű amerikai brigg hajómesterétől azt a tudósítást kapta, hogy ő (Henderson) a déli szélesség 4-ik foka és 11-ik perce s a keleti hosszúság 10-ik foka és 15 perce alatt 1848. szeptember 20-án egy tengeri kigyót látott; de az állat bámulatos sebességgel uszott el, mihielyst 80 lábnyi távolból egy ócska vasdarabokkal és vasszegekkel töltött ágyut reá sütöttek. 1856-ban július 6-án a Jörmény fokától nem nagy távolságban a „Princess” nevű hajó legénységének és Tremerne kapitányának egy különös tárgy tűnt föl, mely inkább óriási fatörzshöz hasonlított, de a melyet ő, valamint a hajón levő Morgan kapitány is a sokat emlegetett tengeri kigyónak tartott; erre is röltöttek s azután lerajzolták. (6-ik ábra.) A hosszú testen a víz színe fölé emelt vastag fej mögött hat pár fölfelé irányzott s előre hajló uszony látszott.

Szintén a Fok-föld partjainál, még pedig a Tábla-öbölben, pillantott meg Dr. Biecard a világító toronyból 1857. februárjában egy egészen más alaku tengeri szörnyet. Nyugodtan heverészett az a tengerben a parttól mintegy 150 lépésnyire; mikor Biecard reá lőtt, elhibázta, és az állat, hogy a veszély elől meneküljön, a víz alá merült; tíz perczig nem volt látható, hanem azután 50 lépéssel tovább ismét előtűnt; ámdé a második lövés sem találta. Ezután egyenesen az öbölnek tartott, s csakhamar eltűnt Biecard szemei elől. Dr. Biecard, kinek társaságában több férfi és nő volt, az állat hosszúságát 200 lábra becsülte; fejét, mely fehér tollakkal borítottnak tűnt fel, csak homályosan és elmosódva láthatta, mert az az állat nem nyújtotta ki a víz felületén tul. Miként több elődei, úgy Dr. Biecard sem mulasztá el a csoda-állatot lerajzolni, mely kép a különböző tengeri kigyók minőn korábbi rajzaitól nagyban különbözik. (7-ik ábra, melyen az állat a lövések után fölvetett két különböző helyzetben látható.)

Már most az a kérdés, hogy a tengeri kigyó és egy cet-hal közt végre ment küzdelem ama részletesebb és pontosabb leírását olvasva, melyet Drevar kapitány tett közzé, s melynek hitelességét ő és emberei esküvel is bizonyították, mit szólnak az állattudósok? A tudósok emlékeznek még arra, hogy már 1846-ban dr. Koch előbb Amerikában, azután Európában is egy ósvilági tengeri kigyónak, az úgynevezett Hydrarchos-nak csontvázat mutogatta. (Rajzát ezútkiünk élén közöljük.) Azt mondhatnák, hogy az ós-

világ e 140 lányi hosszú tengeri szörnyeteinek néhány utóda a mostani korszak tengereiben is élhet még. Amde az az ugynevezett Hydrarchos-csontváza, melyet Berlinben több ezer talléron vásároltak meg, utóljára mesterséges csinálmanynak bizonyult be. Ugyanis Koch ur különböző állatoknak egy halmaz hátgerinczsontját illesztette össze, hogy készítményének minél tekintélyesebb hosszúságot adhasson. Célszerűbb s a valószínűségnek jóval megfelelőbb eljárás volna visszatérni az Ichthyosaurus és Plesiosaurusra, ha be akarjuk bizonyítani, hogy földünk tengerei régente mily borzasztó szörnyetegeknek szolgáltak szállásul. Itt azonban most csak is a mai korról van szó. Az állattudósoknak mindenesetre el kell ismerniök, hogy a tengerekben számtalan oly állatfaj élhet, a melyekből, nagy ritkaságuk következtében, talán egyetlen példány sem került még szemek elé. Amde a legtöbb esetben sikerült nekik a tengeri szörnyetegekről szóló tudósításokat megannyi tévedésnek és csalódásnak bebizonyítani; például az Orkney-szigetek partján 1808-ban talált állatot utóljára is óriási csapának (Squalus maximus) és a M'Onhae által leírt állatot a híres Owen vizsgálata nyomán a legnagyobb fokafajnak (Phoca proboscidea) ismerték föl.

Azonban mindenesetre van egy meglehetősen nagy kigyó, mely sós vízben él: az Indiai-tenger Hydrophis-faja. E kigyófaj lényegesen különbözik a szárazföldön élő kigyóktól, összenyomott testalkata által; husz alfaja közül néhány eléri a három méternyi hosszúságot; állkapcsa és fogai sokkal kisebbek, mint a hasonló nagyságú szárazföldi kigyóknál, s a fő mindig meglehetősen kiesiny. Ez állat oly könnyedén s kellemmel uszik, mint a hal; de az a legkülönösebb nála, hogy testének alsó felületére mintegy függőlékül tengeri füvek és csigák tapadnak, melyektől nem tud megszabadulni. (9-ik ábra.)

Ily tűnemények bátran igazolhatnák ama feltevést, hogy e fájból itt-ott néhány óriási példány fordulhat elő. De azért a természet-tudósok az időnként felmerülő tengeri kigyókat egyelőre mégis csak némely könnyen hívó emberek képzelme szülötteinnek fogják nyilvánítani. Az újságírók e kísértetnél ama mesés szörnyetek sorába fogják osztályozni, melyek a klaszikus hajdankorban mint centaurok, hydrák, később egyszarvúak, sárkányok, tengeri leányok stb. szerepeltek, de a tudományos állattanba nem tartoznak.

S. L.

Válságos napok.

Fővárosi tárcza.

Nincs kegyelem, szives olvasom, jó magyarnom! Válságos napokról dong vezércikk, entrefilet, távirat, „eredeti levél”, külföldi rovat — válságos napokról zsong a politikát gyűlölő tárcza is.

Igen, igen! Meg van írva a végzet könyvében, hogy a magyar embert fogva tartja a politika bűvköre, azon percztől fogva, midőn első éves jogász gyanánt a közhangulatnak iparkodik mentől zajosabb kifejezést adni, egészen addig, míg a nevére küldött hirlap azon postamesteri megjegyzéssel nem érkezik vissza a kiadóhivataltba, hogy „ezimzett halála miatt kézbesíthetlen.”

Ki tudna uszni a mindent magával sodró áramlat ellen? Ki maradhatna közömbös, midőn a „vonal fölött” helyzetünk jellemzésére idézni kezdik a röpke szót, hogy „vulkán fölött tánczolunk?”

Hiába, „habent sua fata”. . . A mi keserű sorsunk: ki nem jutni a megoldandó kérdések bonyodalmából s egyre többet szörpölni a csalódások, a politikai pörpatvarok, az izgalmak és aggodalmak kelyhéből.

„És Ábrahám nemzete Izsákot, s Izsák nemzete” ezt meg amaszt, sat. énekei nagymise alkalmával az oltár előtt álló lelkes . . . S 1867 nemzete a bankválság, a bankválság pedig len nemzete a miniszterválság, a miniszterválság pedig nemzeni fogja a . . . Mit?!

Ez a kérdések kérdése.

A levegő telve van ellenmondó hírekkel, a politikuskok sötét pessimizmussal, a nagy közönség növekvő bizalmatlansággal minden biztatás iránt.

Tantalusi mohósággal ragadót kézbe regelenként a hirlapokat. De ah: „es kommt selten etwas besseres nach!” Nincs időd kiheverni a Midhát pasa megbuktatása által török barát kebledben keltett kellemetlen benyomásokat, s már ónsúlyként nehezedik hazafiás lelkiüledre a sejtelen, hogy sulyos válságnak megyünk eleje a bankalkudozások eredménytelensége miatt.

A bécsi hírek persze nem érkeztek egészen váratlanul, de a stambuli eselszövények boszorkánykonyhájában legujabban kifőzött ármány hire derült égről lecsikázó villám gyanánt dobentett meg mindenkit.

Hogy is ne? Hiszen hozzá voltunk már szokva a számúztott nagyvezért féligmeggig a magunkénak tekinteni. A török ügygyel rokon-szenvező magyar sajtó s közvélemény szemé-lyébe helyezték az összes bizalmat Törökország regenerációját illetőleg. Hány toaszt szállt feléje bizalmas lakomák köréből, s hány-szor említették nevét meleg rokonszenven a Duna s a Tisza partjain, a merre csak magyar hirlap jár? Ifjaink kifejezték neki Stambulban a magyar nemzet tisztelétét és bizalmát, s nem egy magyar földről küldött távirat kellemes meglepetést okozhatott neki az utóbbi hetekben.

S most e jó barátunk, megfosztva ellenségeinek galád ármánya által hatalmától s méltóságától, számkivetve keres magának zugot a nagy világban, hol csendben elmélkedhetik majd a — padisah háladatosságáról.

Minő fájdalom érezhet e férfiú, hogy leg-nemesebb törekvéseit így jutalmazák, s hogy a hazáját fenyegető nagy válságok közepette nem járulhat majd hozzá államférfiúi bölcses-ségével a közügy érdekeinek biztosításához?

Uton-utszélen hallasz beszélni a stambuli eseményekről. A magunk ügyével sem igen foglalkozunk többet. . . .

S ifjaink küldöttsége! Ki ne képzelné be magát megdöbbenésére? Midőn ulyssesi bolyongások után végre másodsor kelnek hajóra, hogy a zord Aeolus uralma alatt álló Fekete-tenger helyett a barátságosabb Közép-tengeren térjenek vissza a trieszti révparrta: Midhát pasa látszólag szilárdan ül még a nagyvezéri székekben. S ime: alig hagyják oda a Bosporus regényes partjait, a nagyvezér kezeiből kicsavarja a hatalmat a történet szeszélye. . . .

Valaki azt mondta, hogy Midhát bukása valószínűs bremerhaveni explózió. Egy titkos kéz elhelyezte a robbantó pokolgépet a török kormány pirosbársony székei alatt — ha ugyan ők is pirosbársony széken ülnek, mint a magyar miniszterek, — felhúzza a pokol gép óraművét, melynek lejártával pontosan kiszámított időre be kellett következnie a szörnyű katasztrófának. Csak hogy e titkos kéz tulajdonosa óvatossabb ember volt, mint a bremerhaveni szerencsétlen-ség okozója, mert míg Thomast magát is diriből darabra szakgatta saját ördögi találmánya, addig ez szépen elvitrolázott, s oly nyájasan mosolyog a tisztelelt rendezett bécsi estélye-ken, mintha mit se tudna az egész dologról, s teszi magát saját műve által rettentő mód meglepettnek.

A mit a török birodalom ujjáteremtőjéről közöltek a lapok, hogy a dynasztia és a szultán megbuktatására esküdött össze, s hogy saját kezeibe akarta ragadni a szultán megszorított hatalmát: nem lehet más, mint vastag humbug. Régi eselszövény, számítás áldozata lett Midhát, a mi

kiderül abból is, hogy bizonyos, vagy tán inkább bizonytalan emberek úgy csempésztek be az alkotmányba azt a 113 §-t, mely a szultánnak hatalmat ad eltávolítani a birodalomból, a ki neki nem tetszik, — hogy azt mindjárt magára az alkotmány szerzőjére alkalmazzák.

„Orosz ármány áldozata vagyok!” kiáltott fel Midhát, mikor gyanutalan a szultán előtt megjelenén, tudára adták, hogy száműzve van. Nemrég még azt mondta a szultán a Midhát ellen ármánykodóknak: „Midhátot eltávolítani könnyű, de pótolni lehetetlen.”

Ugyan jól megdolgozhatták azóta, hogy ily rögtönösen meg tudta változtatni véleményét és stante pede felesomagoltatta a nagyvezért, mint valami málhát, az Izzedin hajóra, s elvitette, mint eleinte hallatszott, a Metelin — Mytiléne — szigetre, de újabb hírek szerint Brindisibe.

Hirlik, hogy Párisba megy, s onnan fogja nézni, hogyan teszik tönkre művét, melynek fölépítésén egész életén keresztül fáradozott.

No de még az is jobb, mintha utolérte volna a hagyományos selyemzsinor, vagy a száműzetésnek az a neme, mely az egyiptomi pénzügyminisztert érte, kit oly országba száműztek, a honnan még nem volt visszatérés soha.

Kétszeresen fájhat nekünk a török birodalom ujászületésére oly veszedelmet jósó ez esemény, kétszeresen most, mikor magunknak is készül egy katasztrófánk.

„Kincs — nincs!” mondhatjuk a vén bakancsos koresmárosával. Minisztereink alatt megkopott a vasut, annyit jártak Bécsbe, hogy onnan Magyarországnak bankot hozzanak.

Sajátságos egy gondolat! Bécsből hozni oly valamit, a minek Magyarország örülni tudna! És pláne pénzt! No ezt ugyan eltalálták! Hiszen évszázadokon keresztül mindig Bécs felé vette utját Magyarországból a pénz folyása, állandó medret ástott magának, s most azt ki-vánni, hogy a folyó egyszerre csak — visszafelé folyjon. Oh! oh!

I. Lucam ő felsége, mint a hogy elnevezték, nem az ember, a ki más alkotmányos alapelveit elismerjen, mint azt az egyet, hogy „Geld regiert die Welt!” Lehet ő felőle alkotmány, lehet törvény, az neki blikri mind: a pénzes zacskó madzaga az ő kezében van, s ő azt onnan ki nem adja, még Magyarországi ki nem vágat egy font túszt a szíve tájékáról.

A nemzeti színházban épen e napokban adták elő Shylockot, a velencei kalmárt. No, soha jobbkor!

Ha a magyar kormány hajlandó lett volna feladni létezésének az 1867-iki törvényben letett alapkövét, a paritást: annak az árán lett volna kiegyezés bankra, pénzre.

Hanem hát az osztrák nemzeti bank alkotmányának fentebb idézett alapelyét nem mindenki ismeri el mindenen felett uralkodó szabálynak. Van annál drágább is.

S így történt, hogy a magyar kormány utolsó bécsi útja előtt idehaza megcsinálta a testamentumát, aláírta lemondását, magával vitte és letette a trón számolyára.

Hiszen igazság szerint az lett volna a do-log helyes megoldása, hogy az osztrák nemzeti bank nagyhatalmasságai adják be a lemondásukat, mihelyt összeütközésbe jönnek az állam tekintélyével, melynek kegyelméből uszoráskodhatnak. De hát ha nálunk ilyen felfordult világ van.

A Tisza-kormány lemondása most ő felsége kezeiben van. Elfogadja-e vagy mást határoz, — az tán eldől már akkorra, mire e sorok megjelennek.

Annyi bizonyos, hogy a főrendiház elnöke, Majláth György országbíró és gr. Sennyey Pál,

a konzervatív párt vezére, csütörtökön este leg-felsőbb meghívásra Bécsbe utaztak.

Egy másik hír szerint ő felsége össze fogja hívni az összes titkos tanácsosokat, hogy véleményüket meghallgassa a teendőkre nézve.

A valóságos belső titkos tanácsosok derék hada, a mióta a világ áll, mindig az engedékeny elemekből soroztatott. A mióta pedig alkotmányunk van, azóta minden megbukott miniszterünknek a sajgó sebére a „valóságos belső titkos tanácsosi” czim lett a flastrom. Majd meglássuk, mi kerül ki ebből a sok fejű kapitóliumból.

Igy áll a világ ma, szives olvasó. Csakugyan nincs menekvés semerre. Külföldre menekülsz, vagy ide benn maradsz, — mindenütt válságra bukkansz.

A hol Scylla nincs, ott mindenütt Charybdis van most, s ha a magyar állam hajója ez örvényes tengerből is kikötőbe jut: igazán áldhatjuk a magyarok istenét.

B + T.

Irodalom és művészet.

Kállay Benőti, „A szerbek története 1780—1815.”

ezimen igen érdekes és korszerű munka jelent meg az akadémia könyvkiadó vállalatának kiadásában. A munka sajtó alól kikerült első kötete 1780-tól 1806-ig terjed, a mely utóbbi év a szerbek történetében nevezetes fordulópontot jelez. Ekkor kezdődött ugyanis az orosz védnökség, mely 50 éven át vette oltalmába Szerbiát, bár nem mindig a szerbek érdekében. A később megjelenendő második kötet az orosz védnökség megállapítása s Obrenovics Milos takorói felkelése közt lefolyt időszakokat fogja tárgyalni. Az első kötet néhány fejezetet megjelent volt pár év előtt a „Budapesti Szemlé”-ben, s szerző most azokat átnézve s több helyt meg bővítve, sorozta be munkája keretébe. Egészen új azonban a két utolsó fejezet, s a bevezetés, mely főleg utazási és népszerű műveket bocsát közre, Patterson Arthurnak a magyarokról és hazájokról írt érdekes könyvét (The Magyars and their Country) szintén felvette gyűjteményébe és egész terjedelmében kiadta.

Az „Ellenőr” szerkesztőségében változás állott be. Csernát János, a lap alapítója és kilenc éven át felelős szerkesztője az utóbbi állásáról visszavonul. „Felelős szerkesztő”, — ugymond — nem leszek többé, de maradok továbbra is az „Ellenőr” egyik munkatársa. A lap vezetését Páldáthy Sándor veszi át, ki két év óta az „Ellenőr” főmunkatársa s vezércikkírója volt.

Az akadémia könyvkiadó-hivatala jelenti, hogy Mommsen „Rómaiak története”-ből az ötödik s Duncker „Ó kor története”-ből a második kötet még januárban megjelent, de a kedvezményi áron csak a vállalati illetmények hátralevő részletével együtt, június elején, fognak szétlétetni. Azon pártolók, kik elébb akarják megkapni, levelezési lapon értesítsék erről a kiadó-hivatalt. Stuart Mill „Logika”-jának második kötete is meg fog jelenni ez év folyamán.

Tankönyv. Ifj. Csáthy Károly debreczeni gazdasági könyvtárnál Könyv Antal ismeretes elemi iskolai tankönyvének, a „Földrajzi előismeretek”-nek második kiadása jelent meg. E kiadás bővítve van s összeállításánál szerző a legújabb meggyerendést is figyelembe vette. Ára kötvé 40 kr.

„A magyar változó kézikönyve” című munkára hirdet Zilahy Sámuel budapesti könyvkereskedő előfizetési felhívást. A munkát dr. Plósz Sándor kolozsvári egyetemi tanár írta és az a gyakorlat és elmélet el nem különíthető igényeinek kíván megfelelni. Előfizetési ára 2 ft 50 kr. A mű márcz. közepén jelenik meg.

Az iskolai takarékpénztárak, pedagógiai és nemzetgazdasági szempontból ezim alatt Schröter Carina temesvári tanítóterjedelmes tanulmányt írt német nyelven. A Belgiumban és Franciaországban, valamint az utóbbi időben hazánkban és tárgyra vonatkozó tanulmányokat, hirlapi cikkeket és saját tapasztalatait dolgozta fel művében, mely a Franklin-társulat kiadásában jelent meg, s ára 1 ft.

„Mólan” vagy az asszonyi hivatás tudománya. Ily című füzet jelent meg Miskolcra Fraenkelnél már ötödik javított kiadásban. Szerzője Kálniczky Endre. Ára 24 krajczár. A mű kérdések s feleletekben van írva. Főbb címei: I. Rész: Női önisletről, vagy leányi erényekről; a) benső vagy szívleplező erények, b) külső vagy testképző erények. II. Rész: Női, mint házi- és gazdaszonyi kötelességekről, a) háztartási kötelességek, b) kerti kötelességek, c) mezői kötelességek.

Uj zenemű. Táborcsky és Parsch zeneműkereskedésében megjelent: „Was will die einsame Thräne?” („Mért ég e magányos könyecske?”) Heine költeménye magyar és német szöveggel, tenor

szöveg közé nyomott fametszeti ábrával. Ára 2 ft. E mű a fővároshoz közel fekvő helyekről szól, s így egyuttal alkalmas vezérkönyvül is szolgál a szép és kevéssé ismert vidék megismertetéséhez. Szerző ezt tekintetbe véve, itt-ott a nagy közönség számára is érdekes leíró részletekkel bővítette könyvét.

Nagyfontosságú irodalmi vállalat. Hunfalvy Pál „Literarische Berichte aus Ungarn” című német folyóiratot indít meg, melyben az akadémia és bizottságainak, a nemzeti múzeum, Kisfaludy-társaság, történelmi és természettudományi társulatok, műegyletek s egyéb intézetek tevékenységét fogja a külfölddel ismertetni, egyszersmind helyreigazítani a külföldi irodalomban hazánkról fölmerült téves nézeteket. A vállalat évnegyedes füzetekre van tervezve, a munkatársak nagybőrra akadémikusok lesznek. Az első szám már a jövő hóban megjelenik. A vállalat régóta érzett hiányt van hivatva pótolni: mozgalmairól, vívmányairól pontosan értesítheti a külföldet. Tudományos mozgalmainkat feltüntet, de inkább csak a nemzeti múzeum körére szorítkozó hasonló vállalat a Herman Ottó „Természettudományi füzetek” mellett idegen (francia, német, latin stb.) nyelveken megjelenő „Revue.”

Üsengyermekbeszéd. Deák Ferenczről legközelebb német nyelven is megjelenik, dr. Heinrich Gusztáv egyetemi tanár fordításában. A kiadást Duncker és Humblot tekintélyes lípsei kiadó vállalta el.

Külföldi művek hazánkról. Almberg finn tudós, ki pár év előtt Magyarországot beutazta, egy helsingforsi lap tárczájában hosszabb közleményt kezdett meg hazánkban tett utazásáról közölni. A közlemény a legmelegebb rokonszenvenvel és feltűnő jóakarattal van írva. — Oroszországban pedig egy könyvkiadó vállalat, mely főleg utazási és népszerű műveket bocsát közre, Patterson Arthurnak a magyarokról és hazájokról írt érdekes könyvét (The Magyars and their Country) szintén felvette gyűjteményébe és egész terjedelmében kiadta.

Az „Ellenőr” szerkesztőségében változás állott be. Csernát János, a lap alapítója és kilenc éven át felelős szerkesztője az utóbbi állásáról visszavonul. „Felelős szerkesztő”, — ugymond — nem leszek többé, de maradok továbbra is az „Ellenőr” egyik munkatársa. A lap vezetését Páldáthy Sándor veszi át, ki két év óta az „Ellenőr” főmunkatársa s vezércikkírója volt.

Az akadémia könyvkiadó-hivatala jelenti, hogy Mommsen „Rómaiak története”-ből az ötödik s Duncker „Ó kor története”-ből a második kötet még januárban megjelent, de a kedvezményi áron csak a vállalati illetmények hátralevő részletével együtt, június elején, fognak szétlétetni. Azon pártolók, kik elébb akarják megkapni, levelezési lapon értesítsék erről a kiadó-hivatalt. Stuart Mill „Logika”-jának második kötete is meg fog jelenni ez év folyamán.

Tankönyv. Ifj. Csáthy Károly debreczeni gazdasági könyvtárnál Könyv Antal ismeretes elemi iskolai tankönyvének, a „Földrajzi előismeretek”-nek második kiadása jelent meg. E kiadás bővítve van s összeállításánál szerző a legújabb meggyerendést is figyelembe vette. Ára kötvé 40 kr.

„A magyar változó kézikönyve” című munkára hirdet Zilahy Sámuel budapesti könyvkereskedő előfizetési felhívást. A munkát dr. Plósz Sándor kolozsvári egyetemi tanár írta és az a gyakorlat és elmélet el nem különíthető igényeinek kíván megfelelni. Előfizetési ára 2 ft 50 kr. A mű márcz. közepén jelenik meg.

Az iskolai takarékpénztárak, pedagógiai és nemzetgazdasági szempontból ezim alatt Schröter Carina temesvári tanítóterjedelmes tanulmányt írt német nyelven. A Belgiumban és Franciaországban, valamint az utóbbi időben hazánkban és tárgyra vonatkozó tanulmányokat, hirlapi cikkeket és saját tapasztalatait dolgozta fel művében, mely a Franklin-társulat kiadásában jelent meg, s ára 1 ft.

„Mólan” vagy az asszonyi hivatás tudománya. Ily című füzet jelent meg Miskolcra Fraenkelnél már ötödik javított kiadásban. Szerzője Kálniczky Endre. Ára 24 krajczár. A mű kérdések s feleletekben van írva. Főbb címei: I. Rész: Női önisletről, vagy leányi erényekről; a) benső vagy szívleplező erények, b) külső vagy testképző erények. II. Rész: Női, mint házi- és gazdaszonyi kötelességekről, a) háztartási kötelességek, b) kerti kötelességek, c) mezői kötelességek.

Uj zenemű. Táborcsky és Parsch zeneműkereskedésében megjelent: „Was will die einsame Thräne?” („Mért ég e magányos könyecske?”) Heine költeménye magyar és német szöveggel, tenor

hangra zongorakísérettel; szerző Roch József. Ára 50 krajczár.

A múzeum képtárában jelenleg egy tehetséges fiatal festőnek, Feszt Árpádnak egy csinos tájképe van kiállítva, mely magyarországi rónaságot tüntet föl, női alakokkal. Feszt Münchenben tanult, s jövővel biztató tehetség, ki megérdemli a buzditást és pártolást.

A nemzeti színházban kísérleteket tesznek egy shakespearai darab előadásával, melyektől az utóbbi időben már elszoktak, nem levén kellő erő. E hó 5-kén a „Velencei kalmár” vették elő Ács Károly új fordítása szerint. Mióta Tóth József meghalt, nem vállalkozott senki Sylöck szerepére. Most Feleki játszott a el, kinek igazi kora azonban a francia ujjabb színművek és vígjátékok. Egyes részeket a gyakorlott és jó erejű színész biztossággal emelt ki, de az engesztelhetetlen gyűlölet és sötét alakjához Feleki művészi egyéniségéből hiányzanak a megfelelő vonások. A többi szereplőkön pedig megint látszott, hogy a magasabb stílussal és előkelő pathosszal csak ritkán foglalkozhatnak. — E hó 7-kén, Kisfaludy Károly születésnapja évfordulója alkalmával, a „Csalódások” cz. vígjátékot adták elő, középszámu közönség előtt, a nézőtér teljes kiváltságával. A darabnak kivált az a része mulattatót, mely Mokányi parlagiaskodásával van összekötve. Szíveti jól is játszott a szerepet, valamint minden közreműködő a réses részt. A szereplők a színház legjobb erői voltak: Prielle Kornelia, Kassáné, Feleki, Komáromy, Ujházi, Halmi, Szathmáryné, stb. Jövő szombatra az operának lesz érdekes estéje, Mozartnak elévülhetetlen szépségű „Varázssip” operája.

Közintézetek, egyletek.

A magyar tud. akadémia febr. 5-ki ülésén legelőször is Hunfalvy Jenő mutatta be „A kupszeleten fekvő hat pont feltételei egyenletének különböző alakjairól” című dolgozatát. Ugyanó Scholcs Ágosttól ily című dolgozatot mutatott be: „A kupszeleten fekvő hat pont és a hexagrammum mysticum tétele.” Utána Borbás Vince tanár ismertette a földközi tenger Veglia és Arbe szigeteire tett kirándulásai eredményét. Borbás kutatásai a növényvilág körébe esnek, s három új fajt, egy új hybridet és Veglia szigetén 28 új növényt talált. — Azután Gönczy Pál mutatta be Hazslinszkynek az üszög-gombákról, s azok terjedési módjáról írt nagyobb munkáját. Hazslinszky azon kérdéssel foglalkozik, hogy miként lehetne a gazdasági növényekre kártékonyan ható üszöggombák terjedését meggátolni? azonban e kérdésre minden vizsgálódás dacára sem bír még a kérdést megválaszolni. — Ugyancsak Gönczy mutatta be Schuk József tanárnak egy hosszabb értekezését „A járulékos gyökerek fejlődéséről.” — Következett Koch Antal kolozsvári egyetemi tanárnak „Ásvány és közettani közlemények Erdélyből” című értekezése, melyet Krenner József műegyetemi tanár mutatott be. — Végül Konkoly Miklós „Hulló csillagok megfigyelése a magyar korona területén 1874., 1875. és 1876-ban”, című munkáját ismertette, melynek első részét értekező az osztály mint havi ülésében mutatta be. Ugyanó egy másik értekezést is tartott, melyben 160 álló csillag spektruma van leírva, megfigyelve Ó-Gyallán. Értekező közli Vogh H. C. berlini tanár tipikus beosztását, melyet ő is elfogad egész terjedelemben; e szerint 1-ső típus a fehér, 2-ik a sárga, 3-ik a vörös csillagokat képviseli.

A magyar történelmi társulat febr. 1-én tartott ülése gr. Mikó Imre, a társulat volt elnöke emlékének volt szentelve. B. Kemény Gábor államtitkár tartott fölötté szép emlékezésedét. Érdekesen festette Mikónak a szabadságharc elnyomását követő időben történt föllépését. Erdély kiválóbb férfiai megbénultak, vagy megtörve szálltak a kora sirba. — A sort megkezdte — így szól — már 1849 elején báró Kemény Dénes, néhány évig az erdélyi oppozíció vezére. 48-ban államtitkár és a gróf Batthyány második, csak tervezett miniszteriumának praesumtív belügyminisztere, a kitűnő debator, lángoló hazafi. Folytaták azután az id. gróf Bethlen János, a böles mérséklete miatt méltán nagy tekintélyű államférfi; gróf Teleki József Erdélynek nagy tudományu, humanus volt kormányzója; br. Wesselényi Miklós, a hatalmas szónok, ki majdnem egyenlő fontos szerepet játszott tul és innen a Királyhágón; a lángész, elragadó szónoki képességű, kitűnő tollú Szász Károly, 48-ban államtitkár; Zeyk József a politikai társalgó körök kedvence; és néhány évvel ezek után Erdélynek

volt nagy befolyásu ritka tehetségű korlátnoka b. Jósika Sámuel, ki habár más politikai nézetben, más uton és más eszközökkel küzdött is, mint a többi fölhoztottak, hi magyar hazafi volt, mint azok. Olyan volt Erdély ekkor mint egy kormányát, árbo-czát, vitorlát és zászlaját vesztett, zátonyra jutott hajó. Az általános levertség ama korszakában, melyben kiháló fölben volt a reménység is, melyben néma apathia tanyázott a szép Erdélynek bérzei között, virányaim, tért vissza Kolozsvárra gróf Mikó Imre."

Az emlékezésük ezek után gr. Mikó működését és annak fölelevenítő hatását rajzolta erőteljes vonásokban és tömören állitva össze. Az emlékezésüket zajosán megélték. Ez után *Rómer Flóris* a 16-ik századbeli ötvösökre vonatkozó régi kézirat bemutatásával kapcsolatban a magyar ötvösök czéhszabályairól nyújtott érdekes adatokban gazdag értekezést. A ki felszabadult, tartozott a czéh-mesternek és feleségének egy oszonát fizetni. Legérdekesebb az ötvös-czéhek azon szabálya, hogy a fiatal remeklő, a ki magát valamely czéhbe beíratta, köteles volt egy esztendő alatt valamely mesternek lányát, vagy özvegyét elvenni, különben a várost elhagyni tartozott. Rómer végül a czéhírókat gyűjtésére hívja fel a közfigyelmet, s konstatálja, hogy a magyar ötvösség igen magas fejlődési fokot ért el, s a jelenlegi ötvösség sokat nyerne, ha felelősen a feledésbe ment régi formákat. — Végül a *titkár* jelentette, hogy az utolsó ülés óta jelentkezett 8 alapító és 105 évdijs tag, és hogy Abaujmege és Kassa városa az elnökhoz intézett levelben örömmel hívják meg a társulatot 1878-ra városukba.

A *Kisfaludy-társaság* vasárnap d. e. 10 órákor a tud. akadémia dísztermében tartandó közgyűlésének tárgyai: 1. Lukács Mórisc elnök megnyitó beszéde. 2. Greguss Ágost titkár jelentése a társasági lefolyt évről. 3. „Kemény Zsigmond emlékezete.” Szász Károlytól. 4. „A szobor.” költemény. Szász Bélától. 5. „Az új család.” rajz. Beöthy Zsoltól. 6. Beöthy Zsolt második-titkár jelentése az 1876-ik évi két rendbeli pályázat eredményéről. 7. Az új jutalomkérdések kihirdetése. 8. Elnöki zárászó. — A közgyűlésre szóló meghívókhoz van mellékelve a társaság vagyoni állásának kimutatása is. E szerint a múlt év utolsó napján az összes vagyon 51,495 frtot tett.

A mérnök és építészegylet febr. 3-iki szakülésén *Kecassy* Jenő felolvasást tartott azon befolyásról, melyet az erdő gyakorol az égljára s a folyók vizjárására. Ismertette erre nézve a legelső tekintélyek nézeteit. Daussé volt az első, a ki e téren pozitív adatokra támaszkodva, vizsgálta az eső okát és annak helyi átlagos mennyiségét. Ő mintegy sűrítő hatást tulajdonít az erdőnek, s az erdő nagy mérvű irtásából azt következteti, hogy az évi csapadékmennyiségnek csökkenni kellett, vagy legalább eloszlása változott meg. Paleocapa ugyanakkor kimutatta, hogy Velence több patakja, forrása és folyója, mely az előtt öntözésre, ipari czelokra stb. szolgált, az utóbbi időben jóformán elapadt. Okát az erdőirtásban keresi. Lombardini pedig azt észlelte, hogy a Como tavának nagy vizei az utóbbi erdőirtások óta folyást növekednek, míg a kis vizek csökkennek. Ezek és ezekhez hasonló nézetek sok ellentmondásra találtak, de a legújabb nézetek és megfigyelések már most nyomatékossában látszanak kimutatni, hogy az erdő kedvező hatással van az églji viszonyokra.

A *nemzeti kaszinó* e hó 4-én tartotta évi közgyűlését, s gr. *Mikes* Jánost választotta elnöknek. A lefolyt év bevétele volt 108,582 frt, a kiadás 91,860 frt. A tagdíjakból hátralékban van 12,757 frt. A *Kézszoborra* a közgyűlés 1000 frtot szavazott meg. Az évenként tartatni szokott Széchenyi-lakoma febr. 26-ára tűzött ki, melyen Majláth György országbíró fog elnökölni és Beöthy Ákos fogja az emlékbeszédet tartani. A kaszinó alapításának ötvenedik évfordulója a folyó év ápril havában lesz, s a jubileumot májusban ülik meg. Az alapítók közül már csak öten vannak életben, u. m. Havas József kir. tanácsos, gróf Károlyi György, gr. *Mikes* János, Szőgyényi László és báró Vay Miklós, kikhez ez ünnepélyes alkalomból külön meghívó levelet intéznek.

A *fővárosi szeretetház* berendezési munkája, *Simigh Istvánné* és *Kaiser Jakabné* tevékeny urhöl-

gyek felügyelete alatt, serényen foly. A fehérneműket a nőiparegylet intézetében és a Zirzen Janka által vezetett képződeben díjtalanul készítik. A gyermekek ruhája szűkre posztóból lesz. Az új szeretetházat márczius elején megnyithatják. Egyelőre husz gyermeket vesznek föl bele.

Egyház és iskola.

A *budapesti egyetemnél* Szász Károly e hó 8-án foglalta el tanszékét, mint a világirodalom magántanára. Nagy hallgatóság gyűlt össze, és éljenzéssel fogadták. A képeletrre és értelemlre egyenlően hatásokképeken mutatta be az ősmondák szálait, melyekből a hősköltemények szöve vannak, a nagy gyűjtők és rendezők munkáját, a lyra és éposz fajtái és származási különbségeit, a naiv és mű-éposz választóvonalát. Végül az éposz alapfeltevéleire tért.

A *tanügyi szervezet* reformálására 1777-ben *Mária Terézia* által kibocsátás gyűlt össze, és éljenzéssel fogadták. A képeletrre és értelemlre egyenlően hatásokképeken mutatta be az ősmondák szálait, melyekből a hősköltemények szöve vannak, a nagy gyűjtők és rendezők munkáját, a lyra és éposz fajtái és származási különbségeit, a naiv és mű-éposz választóvonalát. Végül az éposz alapfeltevéleire tért.

A *tanügyi szervezet* reformálására 1777-ben *Mária Terézia* által kibocsátás gyűlt össze, és éljenzéssel fogadták. A képeletrre és értelemlre egyenlően hatásokképeken mutatta be az ősmondák szálait, melyekből a hősköltemények szöve vannak, a nagy gyűjtők és rendezők munkáját, a lyra és éposz fajtái és származási különbségeit, a naiv és mű-éposz választóvonalát. Végül az éposz alapfeltevéleire tért.

A *tanügyi szervezet* reformálására 1777-ben *Mária Terézia* által kibocsátás gyűlt össze, és éljenzéssel fogadták. A képeletrre és értelemlre egyenlően hatásokképeken mutatta be az ősmondák szálait, melyekből a hősköltemények szöve vannak, a nagy gyűjtők és rendezők munkáját, a lyra és éposz fajtái és származási különbségeit, a naiv és mű-éposz választóvonalát. Végül az éposz alapfeltevéleire tért.

A *tanügyi szervezet* reformálására 1777-ben *Mária Terézia* által kibocsátás gyűlt össze, és éljenzéssel fogadták. A képeletrre és értelemlre egyenlően hatásokképeken mutatta be az ősmondák szálait, melyekből a hősköltemények szöve vannak, a nagy gyűjtők és rendezők munkáját, a lyra és éposz fajtái és származási különbségeit, a naiv és mű-éposz választóvonalát. Végül az éposz alapfeltevéleire tért.

A *tanügyi szervezet* reformálására 1777-ben *Mária Terézia* által kibocsátás gyűlt össze, és éljenzéssel fogadták. A képeletrre és értelemlre egyenlően hatásokképeken mutatta be az ősmondák szálait, melyekből a hősköltemények szöve vannak, a nagy gyűjtők és rendezők munkáját, a lyra és éposz fajtái és származási különbségeit, a naiv és mű-éposz választóvonalát. Végül az éposz alapfeltevéleire tért.

A *tanügyi szervezet* reformálására 1777-ben *Mária Terézia* által kibocsátás gyűlt össze, és éljenzéssel fogadták. A képeletrre és értelemlre egyenlően hatásokképeken mutatta be az ősmondák szálait, melyekből a hősköltemények szöve vannak, a nagy gyűjtők és rendezők munkáját, a lyra és éposz fajtái és származási különbségeit, a naiv és mű-éposz választóvonalát. Végül az éposz alapfeltevéleire tért.

A *tanügyi szervezet* reformálására 1777-ben *Mária Terézia* által kibocsátás gyűlt össze, és éljenzéssel fogadták. A képeletrre és értelemlre egyenlően hatásokképeken mutatta be az ősmondák szálait, melyekből a hősköltemények szöve vannak, a nagy gyűjtők és rendezők munkáját, a lyra és éposz fajtái és származási különbségeit, a naiv és mű-éposz választóvonalát. Végül az éposz alapfeltevéleire tért.

A *tanügyi szervezet* reformálására 1777-ben *Mária Terézia* által kibocsátás gyűlt össze, és éljenzéssel fogadták. A képeletrre és értelemlre egyenlően hatásokképeken mutatta be az ősmondák szálait, melyekből a hősköltemények szöve vannak, a nagy gyűjtők és rendezők munkáját, a lyra és éposz fajtái és származási különbségeit, a naiv és mű-éposz választóvonalát. Végül az éposz alapfeltevéleire tért.

Néhány ultramoután lap, először a pécsi „Tanügyi Füzetek” s utána az egri „Népiskola” és a hírhedt „Magyar állam — Idők Tanuja” néhai Dömötör János öngyilkossága okán oly valamit hirdettek, a mit, ha igaz volna, keresztényetlen volna hirdetni; minthogy pedig — a mit az elhunytnak minden személyes ismerője tud (s az említett lapok munkatársai közt is vannak olyanok!) — nem igaz, sőt teljesen alaptalan ráfogás: meg sem nevezhető, hogy mi. Egyházas lapoknak ily keresztényetlen és rossz lelkű eljárását sem bővebben jellemezni, sem czáfolni érdemesebb nem tartjuk; elég egyszerűen visszautasítani az alávaló koholmányt, s tovább terjesztését azokra bízni, a kiknek megfoghatatlan passziója: halottakat rágalmazni.

Friedvalszky János tis teletrre, ki mint a nemzeti muzeum állatnoki osztályának őre, huszonöt év óta szolgálja ez intézetet, barátai és tisztviselő társai vasárnap délben lakomát rendeztek a Hungáriában. A lakomát több felkösztönt fűszerezte, melyeket Pulszky Ferencz, Herman Ottó, Stoczek, Takács János, dr. Szabó s mások mondtak részint az ünnepeltre, részint a természettudományokkal foglalkozókra.

Izsó szobraiból a fővárosi tanács a belvárosi és jőzsefvárosi realiskolák tanácskozási terme számára megvásárolta Eötvös, Petőfi, Zrínyi a költő, Arany és Szalay László mellszobrainak gipsz-öntvényeit.

Hangversenyre összekötött táncvizigalmat rendezett a budapesti ref. theologiai ifjuság e hó 3-án Cseleglőden. A sikerült hangverseny egyik legjobban megtapsolt része volt az ifj. Dobos János alkapi-tány által elszavalt „Turinig és vissza” című költemény, melynek szerzője Forgács Endre ref. segédlelkész.

Bertha Sándor temetése, mely e hó 6-án történt, megjött Párisból az elhunyt fia, Bertha Sándor jeles műveltségű zeneköltő. A végtisztességtételen nagy közönség jelent meg, s ott volt Ghyezy Kálmán képviselőházi elnök, Haynald érsek, Pauer, Kerkapoly, Horváth Boldizsár, Lipoviczky septemvir, Molnár Aladár, Salamon, Gyulai, Rómer, Greguss, Ballagi, továbbá a hazai takarékpénztár tisztviselői stb. A gyászbeszédet Török Pál ref. superintendens mondotta. Meghatva festette az elhunyt érdemeit a haza, a közügyek és egyháza körül.

Egy híres utazó öngyilkossága. Lissabonba érkezett hírek szerint *Parth* Henrik híres afrikai utazó decz. 7-én Loandában egy heves lázroham alkalmával meggyilkolta magát. Barth Hamburgban született s berlini egyetemi tanár volt, 56 éves. Afrikában 1845-ben tette első utazását, mely 3 évig tartott. Alig egy évig időzött ezután Berlinben, s 1849 végén ismét utra ment, bejárva Saharát s Afrika több ismeretlen részét, csak 1855-ben tért Európába s leirta utazását. Még a 60-as években is hosszú utazásokat tett, s rövid pihenő után nemrégiben megint elment Afrikába, honnan most váratlan halálának híre érkezett.

A *konstantinápolyi küldöttség* e hó 8-án este érkezett meg Triesztbe, hol a fővárosi 300-as bizottság küldöttet fogadták. Triesztben az ellenszeny félreismerhetetlen jelei közt készülődtek a demonstrációra, s bárkáról és csónakokról várták a Lloyd-gőzöst, mert a kikötőben rendőrök cirkáltak. A gőzös azonban bevárt az est sötétjéig, mikor köd is ereszkedett a tengerre. Nem a rendes helyen a molonál kötött ki, hanem a félreeső ponton. A rendőrség azonnal megjelent, s felszólította a hosszú újról jött küldöttséget, hogy folytassa azonnal utját. Ezek tiltakozása nem használt. Mellékutczákon, hol azonban csöcselések álldogáltak, rögtön az indóházhoz kellett menniök, a rendőrség fedezete alatt. A pályaudvar körül szintén rendőrség volt s egy század katona. Ez volt a fogadtatás Triesztben, hol oly hosszú utazás után még pihenőt sem tarthattak. Hir szerint Laibachban is ellenséges fogadtatástól lehetett tartaniök. A küldöttség e hó 9-én érkezett Kanizsára, éjjelre Szekesfehérvárra várták, hol meghálnak és vasárnap délután 3 óra után Budapestre érkeznek. Itt a 300-as bizottság nagy előkészületeket tett fogadtatásukra. Lesz bandérium, lesznek fogatok, dalárdák éneke, üdvözlő beszéd, melyet Gozdu Elek tart, s nagy lakoma. Mint mondják, a küldöttség következő emléket hoz magával Konstantinápolyból.

Hoznak legelőször is egy-egy diszkardot, mint a szultán ajándékát, ki fotográfijával is kedveskedett. A főbb tanítézetek hallgatói pompás albumot adtak, tájképekkel és népviseletekkel. Kiváló török tudósok, saját műveikből adtak diszkardot példányokat. Ezenkívül a török katonai akadémia számos könyvet küld általuk az egyetemnek. Sőt meg lehetett volna szerezni három Corvinát is, de gr. Széchenyi nem akart közben járni, mert az alkalom nem ajánék-kérésre való volt. És végre: mivel épen most történt, hogy a szultán feloszlatta költséges állatkerjét, jutni fog abból néhány értékes példány a budapesti állatkernek is. A magyar ifjuság tisztelőre Haidar bey a császári zenekar karmestere: „Vive la Hongrie” című török-magyar indulót szerzett. A zenemű aranyozott czimlapján a hatvanas bizottság jelvénye és egy magyar ifjú van ábrázolva, a mint Törökországot jelképező növel kezelt fog.

Magyarok Triesztben. A cseleglő küldöttséghez nagy-körösiek is csatlakoztak, 7 férfi és 3 hölgy, kik visszajövet Triesztben megpihentek. A mint megérkeztek a szállodába, csakhamar ott tennék a helytartóságot egy titkár, ki magát bemutatván, az öreg Faragót figyelmeztette, hogy Triesztben ellenséges a hangulat, s a társaságnak nem tanácsos nemzeti kokárdát és tollat hordani a kalapján. A körösiek tehát leszedték kalapjuk díszét. A városban csakugyan nem lett aztán „semmi bántódásunk”.

Cattaróban várják a Konstantinápolyból visszatérő magyar küldöttséget, de a készülöket korán tették meg. Ugyanis mikor nem régiben megérkezett oda a „Janio” Lloyd-gőzös, a parton egy csomó dalmata állt pisztolyokkal és handszárakkal, és ordított, hogy adják ki nekik a magyarokat, mert ők tudják, hogy a hajón vannak. A kapitány hiába mondta, hogy nincsenek, s végre is meg kellett engednie, hogy a csöcselék néhány képviselője a hajóra menjen és ott vizsgálatot tartson, a mi-élg különös. Ilyen dolgok történhetnek egy osztrák kikötőben, oly társulat hajójával, melyet magyar és osztrák pénz közösen tart fel, s mely közös lobogót visel.

A *leggyorsabb vonatok*. Ezek már csakugyan „világ-vonatok” lesznek, a mint őket nevezik. Páris és Marsaille között a kiállítás alkalmából most még munkában levő, új alakú, sokkal magasabb s nagyobb kerekű gőzmozdonyok fognak használtatni. Ezek úgy vannak tervezve, hogy óránként 200 kilométernyi (26 mérföldnyi) utat megtesznek s így Marseilletől Párisig az eddig 16 órai utat 9—10 óra alatt bejárják.

Si non e vero... czimmal a „Nemz. H.” a következő esetet közli:

Zárában pár hó előtt *Omer* pasa meglátogatta *Rodics* tábornokot. A beszélgetés természetesen csakhamar a szerb-török hadjáratra fordult. A török is, a szláv nemzetiségű tábornok is hevesen védték nemzetbeljeiket. Oly hevesen, hogy utóljára a tábornok egészen felindulása uralma alá jutott. „Csak mi kerekedünk egymással tánczra, majd elbánnánk mi önökkel!” kiált fel végre a tábornok a szlávoknál nem szokatlan, bár kissé naiv fennhéjázással. *Omer* pasa mit sem felelt, csak mosolygott. A tábornokot ez még jobban felingerelte. „Hát nem kétszer ütünk már önöket vissza Bécs falai alól?” kiálta fel végre, teljesen megfélekedve, hogy mint házigazda vendégéhez beszél. „Igaz,” felelé *Omer* pasa — a mit annyival inkább meglepett, mert nekünk még nem volt alkalomunk önöket Konstantinápoly falai elől kergetni vissza!”

A *volt spanyol királyról*, Amadeo hercegről, azt írják, hogy mióta szép, fiatal neje meghalt, aggasztó komolyság fogta el. A herceg majd minden nap megjelenik a sirböltben, a hol énekel; aztán a templomokban gyászmiséket mond. Buskomorsága már elmezavarba kezd átmenni. Viktor E-nánel minden nap jelentést tett magának az orvosokkal, fia állapotáról.

Kalifornia csodái közé bátran oda számíthatni az idei telet, melyet a „San-Francisco Abendpost” következőleg ír le: Csaknem három hónap óta állandó szélesend mellett a legderültebb kék ég mosolygott reánk. Nappalaink enyhéek, áditók, éjjeleink bűsek. Védett helyeken a legkényesebb virág is, minő a heliotrop, pompásan tenyész. San-Franciscotól délre a legkellemesebb nyárral versenyez idei telünk, s az északi vidékeken se rosszabb az u. n. indiai nyárnál. A legnagyobb gyönyörűség most végigmenni zöldség és gyümölcsipiacunkon. Találnak ott teljesen érett, töröl most szakított szép földi epret, mindenféle salátaneműt és a konyhaböldséget, melyet csak az ímént hoztak a kertekből. Megvan itt a gyümölcsök

minden faja, az északi szilvától a meleg égövi fügég datolyáig, mandoláig, citromig, narancsig stb. A pompás szőlőfűrtök, almák, körték, olajbogyók s a sötétbarna színtől a hófehérig változó kaliforniai méz, az articsókák és a legtrikább kerti zöldség, főzelek friss tömege és szépsége bámulatra ragadja még a kaliforniai is, a ki már e látványt némileg megszokhatta. Néhány nap előtt itt tennék narancsokat állítottak ki, melyekből két fonot nyomott egy-egy, s 17 hüvely volt a körülete. Los Angeloról zöld ágastól szállítottak fel narancsot, citromot és olajbogyót, melyeket szépségük és nagyságuk miatt minden ember megcsodál.

Egy híres asszony halt meg közelebb Gráczban. Ez Casanova asszony, a híres oroszánsléidító, ki pompás állatait a budapesti állatkernek adta el. Casanova asszonyt a sebek és sebhelyek egész özőne borította, melyeket a vad állatokkal való küzdelmeiben nyert, s majdnem különösen feljegyzendő, hogy 6, ki amnyiszor forgott életveszélyben, természetes halálal mult ki. Casanova asszony második férje magyar ember, Némethy, és fia egy budapesti kereskedő-házban van alkalmazva.

London házainak száma és ezek értéke. London városi építőbizottsága összeállította az utóbbi 25 évről szóló kimutatást London szaporulatáról. A lakosság száma 1851-ben volt: 2.363,405 és 1871. 3.266,987. A lakott házak száma volt 1851-ben 306,086 és 1871-ben 419,642. A házak értéke 11.283,063 font sterlingről (1856-ban) felugrott (1876-ban) 23 mill. 111,313 font sterlingre.

Ingeny tányérok osztogatnak most Angliában és Franciaországban utazó vállalkozók a vendéglőknek, szálló- és étterem-tulajdonosoknak. Az ajándékedények igen csinos és tetszetős alakuk s finom agyagból készítték. Más edényektől csak abban különböznek, hogy szélük a szokott csik vagy virág helyett — hirdetésekkel van ékítve. A vállalkozók által nagy tömegekben ajándékozott edények árát persze ezek a hirdetők fizetik, az edények száma szerint, melyekre hirdetéseiket feliratni kívánják.

— *Bányay Litéráti Károly* okleveles gyógyszerész saját készítményű gyógyszeres illatszerei lapunk hirdetési rovatában voltak ismertetve. Ily készítmények oly nagy mennyiségben szállítottak be külföldről gyógyszerészeink és fűszerkereskedőink által s e szállítmányokért oly tekintélyes mennyiségű pénz megy ki tőlünk külföldre, hogy indíttatva érezzük magunkat olvasóink figyelmét Bányay Litéráti Károly készítményeire felhívni a figyelmet; mert ezek a külföldi hasonló készítményekkel minden esetre sikeresen versenyeznek, míg külső kiállításunkban is, s a londoni, párisi és bécsi világtárlatokon egyaránt kitüntetésben részesültek.

Illatszerek, parfümök, hajkenőcsök, szájjvizek, fogpor, s híres bajuszpedrő stb. fordulnak elő ezek között s készítőjük nevét már nemcsak Erdélyben, hanem szélesebb körben is ismeretessé tették.

Halálozások.

Elhunytak: *BIRFALYI SAMUEL* ügyvéd s Közép-szolnokmegye egyik legtevékenyebb férta, ki még hajlott korában is a legnagyobb érdekek buzgólkodott a közügyek körül, 85 éves korában f. hó 1-én Tasnádon. — *KOVÁCHIK ÖRSZINT* kaposvári ügyvéd, s az ottani függetlenségi párt egyik legismertebb tagja; 75 éves korában. — *TILL JÁNOS*, a budapesti II. kerületbeli népiskola igazgatója. — *MAKRI PÁL*, dettai járási csendbiztos és Temesmegyeinek több éven át tisztviselője. — *ÖZV. B. LUCSÉNSZKY MIHÁLYNE* szül. Specht Mária, 50 éves korában, és Silingián temettetett el.

Szerkesztői mondanivaló.

Miskolcz. P. S. E közlemény tárgya is ép oly érdekes, mint a miket öntől eddig vettünk. Rövid időn közölni fogjuk.

Grácz. E. S. Az elmaradt számokat megküldöttük. *S. S.* Mintha csak az átláthatatlan homály volna eleme. A ballada oly rejtélyes, oly zavart, hogy lehetetlen megérteni; ez, a ballada természetének teljes félreértése. A kis románéz az ér. éret. A négy dal pedig, egy evelushan, (talán a III. kivételével, mely legrovidebb s legjobb valamennyi közt), — mind oly erőltetett, oly csinált, hogy ki sem mondhatjuk.

V. V. Mi nem találjuk azt a dícsért üdöséget rajtok, kívánt a Mi a dal... kezdetű, mely erőltetett és nem sikerült alegoria, össze nem illő képekkel. A másik üdőbb is, csinosabb is; tavaszfény talán kiadatjuk, ha adtunk jobbat nem kapunk szerzőjétől. — Egyebekről levélben.

A fákhoz. Csinosan kezdődik, de aztán elvész határozatlan ösvényeken, nem virad valami tiszta gondolatra. *Sz. P.* Ily gyöngye verselmény — mely sohasem alkalomszerű s azért nem is sietők közölni, valamint a „másneműt” se kérjük, ha az is csak ilyen.

K. Sz. M. „Szörnyen búslakodunk” Nagysókára bírtuk kimódolni, hogy hexameterek akarnak lenni. De oly hibákat (itt-ott, de nem rendszeres fölaltva, pentameterekkel is keverve) hogy sehoggy sem állhatnak meg. A mi a tartalmat illeti, az meg merő próza, melyhez hasonlóval még vezércikkben sem találkoztunk. Egyáltalán nem vagyunk abban a helyzetben, hogy akár ebből, akár az előbbi küldeményből, csak valamit is közreadhatnánk.

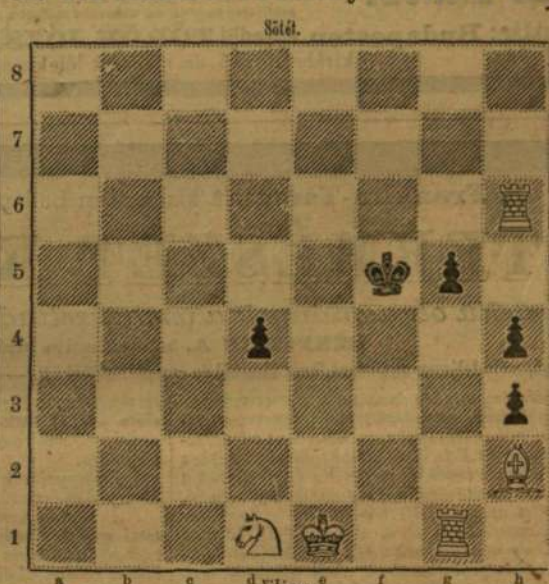
A. J. „Mariska emléke.” On most is csak csinosan, néha szépen is versel, de a négy költeményből álló kis cvelushan egy új eszme, egy erősebben kifejezett érzés, a képelet vagy a szenvedély egy hatalmas luktetése — mind hiányzik. Limonáde, melyben a savanyúságot a fájdalom érzés, az édességet a csinos rimék képviselik; de hát a költséget polarába csak ily gyöngye limonadét kell-e töltöni?

Az est (Leirás trocheusi lábakkal). A trocheusi lábakat egyáltalán nem találjuk a teljesen ritmushatalan s még prózának is nehekes sorokban. Mi a leírás illeti: az is szintelen, gyöngye. Kisdírtetnek sem válik be. *Borus órákban.* Kevés eszmei tartalom, (mert eszme csak az utolsó strofában van, a többi tíres köznapis beszéd); elég csinos forma, — ambar a négy soros vers második sora végén, a hól a rim van, kell lenni a gondolatnak is némi nyugtponitjának, s ilyes átviteleket vagy megszakításokat, mint: — némaságra Kárhözottat; vagy: — életünknek Hulló virágait; bizony a strofás vers nem tűr meg (más a folyamatos, pl. a drámai jámbus). Szóval önnök, nem tagadva meg tőle a tehetséget, még tanulmányra és gyakorlatra van szüksége, míg élvezhető adhat.

„*Servadac Hector*.” Verne legújabb művének folytatását lapunk legközelebbi számában közöljük.

SAKKJÁTÉK.

897-dik számú feladvány Wolff A-tól.

Világos indul s az ötödik lépésre mattot mond.

892-dik számú feladv. megfejtése.

(Göréc Károlytól.)

Világos.	Sötét.
1. Hc3—d3	Kd5—c4: (a)
2. Hd2—b4:	Kc4—b4: —b3
3. Vf6—c3 mat.	(a)
1. — — — — —	Hb7—d6
2. Be4—c5:†	Be8—c5:
3. Hd3—b4 mat.	

Helyesen fejtették meg: *Veszprémben:* Fülöp József, *Gelsen:* Glesinger Zsigmond, *Debrecenten:* Zagya Ivare, *Miskolczon:* Hartmann testvérek, *Nagy-Körösn:* Nemesik és Kovács, *Boglaron:* Mayer K. *Budapestben:* K. J. és F. H. *Kolomonostoron:* Brauner Gyula, *Marosvásárhelyen:* Csipkés Árpád. *A pesti sakk-kör.*

HETI-NAPTÁR. Január hó.

Nap	Katholikus és protestans	Görög orosz	Israellita
11 V 6	Farsangas.	6. ötvöndvas.	30 E Huhagv 1. 28
12 H	Eulalia	Eulalia szüz.	31 Círus Jan. 29 Ant. Ep.
13 K	Huhagv 6. Kadd Barnika		1 Február. 30 Rosch.
14 S	Havv. szerd. † Balint		2 Krisztus bem. 1 Adar B.
15 C	Fars. Jovit. Farsztin		3 Simon Anna 2 Job
16 P	Jézus 5 sz. seb. Julianna		4 Izidor 3
17 S	Donát és Julían Theodul		5 Agatha 4 Sab. M.

Hold változásai. ● Újhold 13-án 10 óra 15 percz. d. u.

Tartalom: Tisza Kálmáné (arckép.) — Boosé. — Hatem bev. paripája (vége). — Bertha Sándor (arckép.). — Az emberzeret hazában (két képpel). — Magyar ifjak a török fővezér lakomáján (képpel). — Adriai képek. — Egyveleg. — **Nelléket:** A tengeri kigyó (kilenc képpel). — Válságos napok. — Irodalom és művészet. — Közértetek, egyletek. — Mi ujság? — Halálozások. — Szerkesztői mondanivaló. — Heti-naptár.

Felölő szerkesztő: **Nagy Miklós.**
(L. Egyetem-tér 2. sz.)

Kiadó-hivatalunk számára hirdetményeket elfogad **Bécsben**: Haasenstein és Vogler Wallfischgasse Nr. 10, **Mosse R.** Seilerstätte Nr. 2 és **Oppelik A.** Wollzeile Nr. 22.

Budai valamint minden bel- és külföldi keszervívek közül legtartalomdúsabbnak van elismerve; ennyre alig kellemetlen íze miatt pedig különösen ajánlható mint legkellemesebb, **leghatásosabb keszervíz,** mely hatás előidézésére az egyéb keszervíveknek szokásos adagoknál csak felét igényli.

Kapható a fűszerkereskedésekben, a legtöbb gyógyszárban és a 3051-3 „Ferenx József” forrásigazgatóságnál Budapestem, Uj Lloyd-épület 1. szám.

2379 **Zweig Lajos**, mérleg-utoza 2.

legkedvezőbben megszerezhetők
HAMBURGER ADOLF-nál,
 Budapest, koronaherceg-utca 8. sz.
 Minták kívánatra azonnal ingyen és bérmentve bárhová küldetnek.

MEGJEGYZÉSEK:
 Fűsz topán erős bőrből lakkkal és
 szegézzel kettős talppal erős
 idős 2 ft 40 kr
 Topán gummuizsól és lakkkal
 finom bőrből, kettős talppal
 erős 2 ft 90 kr
Uraknak: 270 ft
 Topán borju-vagy bagariabőről,
 szögese, csavarmunka igen
 erős 3 ft 80 kr
 Ugyanez orosz lakból 4 ft 80 kr
 Csizma vízhatlan kettős bagaria-
 bőrből hármazorosan csavari
 kettős talppal . . . 8 ft 80 kr
 Megrendelések a pénz beküldése
 vagy postal utánvételei mellett a
 leggyorsabban teljesíttetnek.
 Árjegyzék kívánata ingyen

Írásbeli ajánlatok „Sz. Gy.” czim alatt e lapok
kiadóhivatalához intézendők. 3001

Elmondott Deák Ferencznek a m. tud. akadémia által 1877. január 28-án
tartott emlékünnepe.

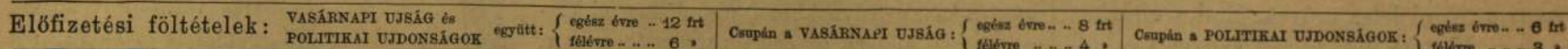
112 oldal nagy 8-rét borítékba fűzve.

Ára bérmentes megküldéssel 1 frt o. é.

A magyar büntető-törvénykönyv tervezetéről.

Irták
DARDAI SÁNDOR, KÖRÖSI SÁNDOR és SCHNIERER ALADÁR

Ára füzve 1 forint.

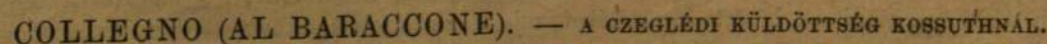
Budapest, február 18.

XXIV. évfolyam.

A MULT hó 23-án déli 12 óra felé jelent meg a czeplédi választók százas küldöttsége Kossuth lakása előtt, hogy átadva neki a képviselői mandatumot, közelből, szemtől-szembe ismételve előtte

a haza-hívó szózatot, nehogy a távolság, mely a hazát e nagy fiától elválasztja, elvegyen annak varázserejéből.

két fél szívét dagasztották e pillanatban, s melyeknek a váltott szavak, minden meghatározó erejük dacára is inkább voltak csupán halvány sejtetői, mint hű tolmácsai; — de a hazahívó szótól varázsa megtört a hazahívottnak lelkiismeretén, mely azt sugálja neki, hogy a legnagyobb áldozat: a legforróbb ohajtásáról, hazája vi-

Ára füzve 1 forint.